БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 83 (17.365). ● 11 апрель 1979 йил, чоршанба ● Баҳоси 2 тийин.

МУСОБАҚА ИЛҒОРЛАРИГА ҚИЗИЛ БАЙРОҚЛАР

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети чорвачилик маҳсулотлари тайёрлаш юзасидан социалистик мусобақанинг 1979 йил биринчи кварталидаги якунларини кўриб чиқдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғи **Сурхондарё областида** қолдирилди (область партия комитетининг секретари ўртоқ Каримов, область ижроия комитетининг раиси ўртоқ Туробов, область қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Бердиев). Бу область март ойида энг юқори ўсишни таъминлаган ва гўшт тайёрлаш квартал ҳажмини 173 процент, сут тайёрлашни 124,3 процент, тухум тайёрлашни 146 процент бажарган.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг кўчма Қизил байроқлари қуйидагиларга берилди:

Қорақалпоғистон АССРга (область партия комитетининг секретари ўртоқ Камолов, Қорақалпоғистон АССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Ризаев, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Айтмуротов). Автоном республика март ойида энг юқори ўсишни таъминлаган ва гўшт тайёрлаш квартал ҳажмини 141,6 процент, сут тайёрлашни 127,4 процент, тухум тайёрлашни 160,6 процент бажарган. Байроқ Хоразм областидан олиб берилади;

Андижон областининг **Комсомолобод районига** (район партия комитетининг секретари ўртоқ Дадахонов, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ Мўминов, район ижроия комитети қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Мамажонов). Бу район март ойида энг кўп ўсишни таъминлаган ва гўшт тайёрлаш квартал ҳажмини 186 процент, сут тайёрлашни 104 процент, тухум тайёрлашни 180,5 процент бажарган. Байроқ Самарқанд областининг Қўшработ районидан олиб берилади;

Фарғона областининг **Ленинград районига** (район партия комитетининг секретари ўртоқ Мирахмедов, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ Исмоилов, район ижроия комитети қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Раҳматуллаев). Бу район март ойида энг юқори ўсишни таъминлаган ва гўшт тайёрлаш квартал ҳажмини 141,8 процент, сут тайёрлашни 142,5 процент, тухум тайёрлашни 147,6 процент бажарган. Байроқ Қашқадарё областининг Ульянов районидан олиб берилади;

Жиззах областининг **Октябрь районига** (район партия комитетининг секретари ўртоқ Нишонов, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ Назаров, район ижроия комитети қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Назарқосимов). Бу район март ойида энг юқори ўсишни таъминлаган ва гўшт тайёрлаш квартал ҳажмини 169 процент, сут тайёрлашни 135 процент, тухум тайёрлашни 136 процент бажарган. Байроқ Жиззах областининг Бахмал районидан олиб берилади;

Самарқанд областининг **Нарпай районидаги Ленин номли колхозга** (колхоз правлениесининг раиси ўртоқ Хабибов, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Тўхтаев). Бу колхоз давлатга гўшт сотиш квартал ҳажмини 180 процент, сут сотишни 178 процент ва тухум топшириш йиллик планини бажарган. Байроқ Бухоро область Свердлов районидаги Навоий номли колхоздан олиб берилади;

Тошкент областидаги **Ильич номли колхозга** (колхоз правлениесининг раиси ўртоқ Раҳматуллаев, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Қозоқбоев). Бу колхоз давлатга гўшт сотиш квартал ҳажмини 178 процент, сут сотишни 136 процент, тухум сотишни 227 процент бажарган. Байроқ Наманган область, Наманган районидаги «Ленинград» колхозидан олиб берилади;

Қашқадарё область **Яккабоғ районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозига** (колхоз правлениесининг раиси ўртоқ Бекназаров, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Поёнов). Бу колхоз давлатга гўшт сотиш ярим йиллик ҳажмини ошириб бажарган ва сут сотиш квартал ҳажмини 141,5 процент, тухум сотишни 174 процент бажарган. Байроқ Андижон область, Олтинкўл районидаги «Коммунизм» колхозидан олиб берилади;

Бухоро область, **Ромитан районидаги «Ромитан» совхозига** (совхоз директори ўртоқ Бақоев, партия комитетининг секретари ўртоқ Исломов). Бу совхоз давлатга гўшт, тухум топшириш йиллик планини ва сут топшириш квартал планини бажарган. Байроқ Фарғона область, Ленинград районидаги Ҳамза Ҳакимзода номли совхоздан олиб берилади;

Хоразм область, **Хива районидаги хўжаликлараро бўрдоқичилик корхонасига** (корхона директори ўртоқ Бекжонов, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Абдураҳмонов, маҳаллий комитет раиси ўртоқ Оғабоев). Бу корхона давлатга гўшт топшириш квартал планини 119 процент, molларни семиртириш планини 127 процент бажарган, гўштга топшириладиган ҳар бир қорамолнинг ўртача вазнини 428 килограммга етказган. Байроқ Сирдарё хўжаликлараро бўрдоқичилик корхонасидан олиб берилади;

Жиззах областидаги **Ғаллаорол паррандачилик фабрикасига** (фабрика директори ўртоқ Мансуров, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Исаев, маҳаллий комитет раиси ўртоқ Маматов). Бу паррандачилик фабрикаси давлатга гўшт топшириш квартал планини 129,3 процент, шу жумладан март ойи планини 121,7 процент, тухум топшириш квартал планини 115,9 процент, шу жумладан март ойи планини 126,9 процент бажарган. Байроқ Тошкент областидаги Бўстонлиқ паррандачилик фабрикасидан олиб берилади;

Наманган областининг **Янгиқўрғон районидаги «Узплодоовощвинпром» аграр-саноат бирлашмасига қарашли «Заркент» совхозига** (совхоз директори ўртоқ Тўрабоев, партия комитетининг секретари ўртоқ Ражаббоев, ишчилар комитетининг раиси ўртоқ Хошимов). Бу совхоз март ойида энг юқори ўсишни таъминлаган ва давлатга гўшт топшириш квартал планини 151 процент, сут топширишни 119 процент, тухум топшириш йиллик планини 100 процент бажарган. Байроқ Қашқадарё область, Яккабоғ районидаги «Яккабоғ» совхозидан олиб берилади;

Қашқадарё областининг **Қарши районидаги «Главсредазирсовхозстрой»га қарашли «Москва» совхозига** (совхоз директори ўртоқ Лутфуллаев, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Файзиев, ишчилар комитетининг раиси ўртоқ Дониев). Бу совхоз давлатга гўшт топшириш юзасидан биринчи квартал социалистик мажбуриятларини 260 процент, сут топширишни 115 процент, тухум топширишни 100 процент бажарган. Байроқ Қорақалпоғистон АССРдаги «Тахтакўпир» совхозидан олиб берилади;

Ўзбекистон ССР Балиқ хўжалиги давлат комитетининг Самарқанд балиқ комбинатига (комбинат директори ўртоқ Эгамқулов, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Эркаев, маҳаллий комитет раиси ўртоқ Раҳмонов). Бу комбинат балиқ овлаш квартал планини 116,3 процент, балиқ маҳсулотлари етказиб бериш планини 116,3 процент, фойда олиш планини 111,1 процент, меҳнат унумдорлигини ошириш планини 135 процент бажарган. Байроқ балиқ саноатининг «Баликчи» экспериментал-намуна ишлаб чиқариш бирлашмасидан олиб берилади;

Сирдарё областидаги **Боёвут район матлубот союзининг бўрдоқичилик хўжалигига** (район матлубот союзи правлениесининг раиси ўртоқ Хўжақулов, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Слепова, маҳаллий комитет раиси ўртоқ Захарчук, бўрдоқичилик хўжалигининг мудири ўртоқ Норқўзиев). Бу хўжалик молларни бўрдоқига боқиш квартал планини 168 процент, гўшт етиштириш планини 144 процент, молларни семиртириш планини 106 процент бажарган. Байроқ Наманган областидаги Наманган район матлубот союзи бўрдоқичилик хўжалигидан олиб берилади.

◆ БЕШ ЙИЛЛИКНИНГ ТУРТИНЧИ ЙИЛИ ТОПШИРИҚЛАРИ ОШИРИБ БАЖАРИЛМОҚДА
◆ РЕСПУБЛИКАМИЗ ДЕҲҚОНЛАРИНИНГ ДОЛЗАРБ ҚУНЛАРИ

БУХОРО ОБЛАСТИ. Қоракўл районидаги «Ўзбекистон» колхозида маккажўхори барқ уриб ўсяпти. Колхоз миришкорлари экинга ишлов беришга киришдилар. Улар маккажўхори парвариши давридa сифатга алоҳида эътибор беришяпти. Суратда: маккажўхори парваришида ибрат кўрсатаётган илғор механизатор Шонқул Хидиров.

Э. Йўлдошев фотоси.

МЕҲНАТ БАЙРАМИ ОЛДИДАН

Бригаданинг аҳди

Бухородаги 163-қурилиш трестидан Ҳасан Атоев бошлиқ комплекс бригада Ильич туғилган куннинг 109 йиллигини «Шарқ» микрорайонидаги янги 96 квартирали уйни Бутуниттифоқ коммунистик шанбалик куни қуриб битказиш ва бунда йил бошидан буён тежаб қолинган материаллардан фойдаланиб ишлаш билан нишонлашга аҳд қилди.

Ғишт терувчилардан Рашид Валитов, Мурод Хаитов, монтажчилардан М. Машарипов, С. Муқимов ва бригаданинг бир неча касбни эгаллаб олган бошқа аъзолари 21 апрель куни смена топшириқларини икки баравардан ошириб бажариш мажбуриятини олдилар. Коллектив меҳнат байрамига фаол ҳозирлик кўрмоқда: материаллар учун заявкалар бериб қўйилди, ҳар бир бинокорнинг вазифаси белгилаб олинди.

АНИҚ МАРРАЛАР

Республика маҳаллий саноати системасига қарашли Сирдарё саноат комбинатининг коллективлари 21 апрелга конкрет марраларини белгилаб олдилар. Шағал-қум карьерининг ходимлари коммунистик шанбалик куни қазиб чиқарадиган шағални жўнатиш учун қарийб 1 километр узунликдаги автопоезд керак бўлади.

Корхона гиламдўзлари шу куни салкам 110 та, яъни одатдагига қараганда анча кўп гилам тайёрлашга сўз бердилар. Бундан ташқари бу ерда кўпгина дурадгорлик ва галантерея буюмлари ишлаб чиқарилади.

ЗАРБДОР МЕҲНАТ

Республика Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигига қарашли Тошкент тажриба-ремонт механика заводининг барча ишчилари, инженер-техник ходимлари 21 апрель куни зарбдорларча меҳнат қилишга қарор қилдилар. Уларнинг ҳар бири коммунистик шанбалик куни барвақт ўз иш жойларига келиб, нормаларини бир ярим баравардан ошириб бажарадилар.

Шу куни корхонанинг 700 дан ортиқ ишчиси меҳнат байрамида иштирок этади. Коллектив экскаваторлар учун бир неча юзлаб деталь ва узеллар тайёрлаш, планга қўшимча равишда дизель двигателини капитал ремонтдан чиқариш, қўриқ ерларни ўзлаштирувчилар учун топшириқда белгиланганидан ташқари турар-жой вагони юборишни мўлжаллаб қўйди. Цехлар ва бригадалар коллективлари шу кунларда кўплаб материал ва электр энергия тежамоқда. Ишчилар «Қизил шанбалик» куни тежалган материал ҳисобига ишлайдилар.

Кўпчилик ходимлар завод территориясини ободонлаштириш, дарахт, гул кўчатлари, ҳар хил буталар ўтказиш ишида қатнашадилар. 28 минг сўмлик маблағ беш йиллик фондига ўтказилади.

РЕЗЕРВЛАРДАН ТЎЛАРОҚ ФОЙДАЛАНАЙЛИК

Ўзбекистон ССР Марказий статистика бошқармасининг хабар беришича, республика саноати маҳсулот реализация қилиш юзасидан 1979 йил январь-март ойлари планини 101,7 процент бажарди. Саноат ишлаб чиқаришининг ҳажми 1978 йилнинг январь-март ойларига нисбатан 5,1 процент кўпайди, меҳнат унумдорлиги 1,6 процент ошди.

Самарқанд ва Хоразм областларидан ташқари маҳсулотни реализация қилиш биринчи квартал планини Қорақалпоғистон АССРдаги, республиканинг барча областлари ва Тошкент шаҳридаги корхоналар бажарди.

План қандай бажарилганлигини қуйидаги маълумотлардан кўриш мумкин:

	Планнинг бажарилиш проценти			
	маҳсулотни реализация қилиш	ишлаб чиқариш ҳажми	меҳнат унумдорлиги	1979 йилнинг январь-март ойларида ишлаб чиқариш ҳажмининг ўсиш суръатлари, 1978 йилнинг январь-март ойларидагига нисбатан процент ҳисобида
Ўзбекистон ССР	**101,7**	**102,1**	**101,8**	**105,1**
шу жумладан:				
Қорақалпоғистон АССР	**103,0**	**102,5**	**102,5**	**84,7**
Андижон области	**103,0**	**105,3**	**103,4**	**90,2**
Бухоро области	**101,0**	**102,7**	**102,5**	**108,1**
Жиззах области	**106,0**	**113,2**	**112,1**	**117,2**
Қашқадарё области	**103,7**	**102,1**	**102,0**	**112,0**
Наманган области	**102,4**	**103,8**	**103,3**	**107,5**
Самарқанд области	**99,4**	**99,2**	**98,7**	**107,9**
Сурхондарё области	**103,7**	**105,4**	**104,5**	**108,6**
Сирдарё области	**102,2**	**102,3**	**102,1**	**98,2**
Тошкент области	**101,7**	**101,7**	**101,8**	**101,0**
Фарғона области	**100,6**	**101,2**	**100,2**	**102,7**
Хоразм области	**99,7**	**99,4**	**97,4**	**97,9**
Тошкент шаҳри	**102,4**	**101,9**	**102,2**	**106,7**

Кўмир қазиб олиш, прокат, пахта териш машиналари, трактор сеялкалари, трактор культиваторлари, йигирув машиналари, ички ва устки трикотаж, пайпоқ, чарм пойафзал, қаймоғи олинмаган сут маҳсулоти, ўсимлик мойи ишлаб чиқариш плани ошириб бажарилди.

Самарқанд ва Хоразм областларининг, Газ саноати министрлиги, Енгил ва озиқ-овқат саноати машинасозлиги министрлиги, Химия саноати министрлиги, Нефтни қайта ишлаш ва нефть химияси саноати министрлиги, Ўзбекистон ССР Бинокорлик материаллари саноати министрлигининг корхоналари маҳсулотни реализация қилиш юзасидан январь-март ойлари планини бажара олмади.

Самарқанд ва Хоразм областларининг, Енгил ва озиқ-овқат саноати машинасозлиги министрлиги, Газ саноати министрлиги, Химия саноати министрлиги, Нефтни қайта ишлаш ва нефть химияси саноати министрлиги, Ўзбекистон ССР Бинокорлик материаллари саноати министрлигининг корхоналари ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш юзасидан биринчи квартал планини бажармади.

36 та ишлаб чиқариш бирлашмаси ва корхона маҳсулотни реализация қилиш планининг бажарилишини таъминламади, бу бирлашма ва корхоналар планда белгиланганидан 31,2 миллион сўмлик кам маҳсулот реализация қилди. Самарқанддаги холодильниклар заводи, Хива гилам комбинати, Навоий цемент заводи, Оҳангарон ғалла маҳсулотлари комбинати ва бошқа корхоналар шулар жумласидандир.

Жойлардаги партия, совет, касаба союз, комсомол ва хўжалик ташкилотлари айрим корхоналарнинг планни бажармаслик, ишлаб чиқариш ҳажмини ўстириш ва меҳнат унумдорлигини ошириш суръатларини пасайтириб юбориш сабабларини синчиклаб текширишлари зарур. Фан-техника тараққиёти, меҳнат унумдорлигини ошириш, материал ва меҳнат ресурсларини тежаш асосида корхоналарнинг сифат кўрсаткичларини яхшилаш чораларини кўриш ҳамда ҳар бир корхона 1979 йилги ва беш йиллик планлар ҳамда социалистик мажбуриятларнинг бажарилишини таъминлайдиган шарт-шароитларни яратиш, меҳнат коллективларини КПСС XXV съезди қарорларини амалга оширишга активроқ сафарбар этиш лозим.

ҲАМ ТЕЗ, ҲАМ СИФАТЛИ

Нишон районидаги Ч. Бегимқулов номли комплекс механизациялашган отряд тракторчилари коммунист А. Носирова бошлиқ бригада далаларида чигит экишда энг юқори унумдорликка эришдилар: 165 гектар майдонга чигит экиш учун уларга атиги 50 соат вақт талаб қилинди. Пайкалларнинг йириклаштирилганлиги, экиш учун майдонлар яхши тайёрланганлиги бунга ёрдам берди. Бригада аъзолари машина-механизмларни ремонт қилишда механизаторларга кўмаклашдилар, уруғ ташиб келтиришни ва уни сеялкаларга солишни пухта уюштирдилар.

Олий маълумотли агроном, барча янги, илғор усулларнинг тарафдори, тажрибали ташкилотчи ва ёшларнинг мураббияси бригадир Адолат Носирова коллективдаги ҳамма ишларнинг ташаббускоридир. Кўпгина пахтакорлар ундан маслаҳат олиб турадилар. Экишнинг биринчи кунида қўшни хўжаликларнинг бригадирлари ва механизаторлари А. Носирова ҳузурига келишди. Адолат улар билан ўз тажрибасини баҳам кўрди, уруғни аниқ экиш учун сеялкаларни қандай қилиб созлаш кераклигини, туксиз уруғларни экиш усулини, гербицидларни қандай ишлатиш кераклигини кўрсатди. Ипатоволиклар методи бир майдонда бараварига бир неча экиш агрегатини ишлатишни кўзда тутади. А. Носирова механизаторларга чигит экишни анъанага кўра пайкалларнинг четидан эмас, балки ўртасидан бошлашни таклиф қилди. Бу эса экиш агрегатларининг иш унумини, иш сифатини оширади. Меҳмонлар ана шу методнинг рационал эканлигини шу ернинг ўзида, далада кўриб унга ишонч ҳосил қилдилар.

Коммунист А. Носирова Ч. Бегимқулов номли совхозда бешинчи кўкламни кутиб олмоқда. У бошлиқ бригада ишни яхши текисланмаган янги участкаларда бошлади, энди эса унинг далалари ғоят кенг ва серҳосил пайкалларга айланди. Бу йил ана шу майдонларда гектар бошига камида 60 центнердан пахта етиштиришга қарор қилинди. Мўл ҳосил замини яратилди: пайкалларнинг шўри яхшилаб ювилди, экиш бошланиши олдидан ерга кўп миқдорда органик ўғит солинди. Экиш ишлари қисқа ва сифатли қилиб ўтказилди.

Экиш-тикиш бошланган дастлабки кунларданоқ бригада дала шийпонида қирмизи вимпел кўзга ташланиб турибди. Бу вимпел ўтган йилги иш якунлари бўйича Звездний шаҳарчасида шу бригада бошлиғига топширилган эди. А. Носирова бошлиқ коллектив мамлакатдаги энг яхши пахтачилик бригадаларидан бири деган номни ўзининг зарбдор ишлари билан ҳозирги вақтда ҳам шараф билан тасдиқламоқда.

(ЎзТАГ).

РОССИЯ КОМПОЗИТОРЛАРИНИНГ АНЖУМАНИ

9 апрель куни Москвада Союзлар уйининг колонна залида РСФСР композиторларининг тўртинчи съезди очилди. Съезд делегатлари ўтган беш йил ичидаги ижодий фаолият якунини чиқарадилар, совет музика маданиятини янада юксалтириш йўлларини муҳокама қиладилар.

Съезд ишида П. Н. Демичев, М. С. Соломенцев, М. В. Зимянин ўртоқлар, партия, совет, касаба союз ташкилотларининг, ижодий союзларнинг намояндалари иштирок этмоқдалар.

РСФСР Композиторлар союзи правлениесининг Раиси Р. К. Шчедрин композиторлар союзи правлениеси номидан ҳисобот доклади қилди.

Съездда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, РСФСР Министрлар Советининг Раиси М. С. Соломенцев нутқ сўзлади. У съезд қатнашчиларига, Россия Федерациясининг композиторларига ўртоқ Л. И. Брежневнинг самимий табригини ва катта ижодий муваффақиятлар тилаб билдирган истакларини топширди.

РСФСР композиторлари съезди ўз ишини давом эттирмоқда. (ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистонда чет эл туризмини ривожлантиришдаги хизматлари, республикада ажнабийларни қабул қилиш ва уларга хизмат кўрсатишни уюштириш ва уни амалга оширишда актив қатнашганлиги учун ҳамда Бутуниттифоқ акционерлик жамияти — «Интурист»нинг 50 йиллиги муносабати билан Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонларига мувофиқ Бутуниттифоқ акционерлик жамияти — «Интурист»нинг Бухоро шаҳар бўлими катта гид-таржимони Мелия **Аҳмедовага**, Бутуниттифоқ акционерлик жамияти — «Интурист»нинг Самарқанд шаҳар бўлими катта гид-таржимони Виктория Закировна **Баязитовага**, Бутуниттифоқ акционерлик жамияти — «Интурист»нинг Урганч шаҳар бўлими бошқарувчиси Азат Пальязович **Давлетовга** ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги чет эл туризми бошқармасининг бошлиғи Неъматулла **Ҳикматуллаевга** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими», Бутуниттифоқ акционерлик жамияти—«Интурист»нинг Тошкент шаҳар бўлими автомобиль хўжалиги ҳайдовчиси Ашурмат Одилметович **Рўзметовга** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган транспорт ходими» фахрий унвонлари берилди.

Республика «Интурист» системаси ходимларининг бир группаси Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Т. А. АЛЬМЕТОВ, Н. Л. РОТАРЬ ВА Ғ. Р. РЎЗИЕВНИ «ЁНҒИНДАГИ ЖАСОРАТ УЧУН» МЕДАЛИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ёнғинни ўчириш чоғида кўрсатган довюраклиги, жасорати ва мардлиги ҳамда социалистик мулкни асраб қолганлиги учун қуйидагилар СССР Олий Совети Президиуми номидан «Ёнғиндаги жасорат учун» медали билан мукофотлансин:

Альметов Тоир Альметович — Чирчиқ шаҳридаги профессионал ўт ўчириш отрядининг бошлиғи;

Ротарь Николай Леонович— профессионал ўт ўчириш қисмининг бошлиғи;

Рўзиев Ғулом Рўзиевич — Чирчиқ шаҳар ижроия комитети ички ишлар бўлими давлат ўт ўчириш назорати бўлинмасининг бошлиғи.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси И. УСМОНХЎЖАЕВ.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Ҳ. ПЎЛАТОВА.
1979 йил 10 апрель.
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

А. С. САПАРОВ, Б. Ж. ТЎЛАЕВНИ «ЁНҒИНДАГИ ЖАСОРАТ УЧУН» МЕДАЛИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ёнғинни ўчириш чоғида кўрсатган довюраклиги, жасорати ва мардлиги, ёнғин вақтида одамларни қутқариб қолганлиги учун қуйидагилар СССР Олий Совети Президиуми номидан «Ёнғиндаги жасорат учун» медали билан мукофотлансин:

Сапаров Абдухолиқ Сартбоевич — ички хизмат капитани;

Тўлаев Бердиёр Жақибович — ички хизмат оддий аскари.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси И. УСМОНХЎЖАЕВ.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Ҳ. ПЎЛАТОВА.
1979 йил 10 апрель.
Тошкент шаҳри.

СОВЕТ—ЯМАЙКА МУЗОКАРАЛАРИ

Ямайка Бош министри Майкл Мэнли Совет ҳукуматининг таклифига биноан 9 апрель куни расмий визит билан Москвага келди.

Ямайка ва Совет Иттифоқи давлат байроқлари билан безатилган аэродромда Бош министрни СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, СССР маданият министри П. Н. Демичев, бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

* * *

10 апрель куни Кремлда СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин билан Совет Иттифоқида расмий визит билан меҳмон бўлиб турган Ямайка Бош министри Майкл Мэнли ўртасида музокаралар бўлди.

Амалий, дўстона вазиятда ўтган музокаралар давомида сиёсий, иқтисодий, маданий соҳалар ва бошқа соҳаларда Совет—Ямайка муносабатларига доир масалалар кўриб чиқилди. Томонлар ҳар иккала мамлакат ўртасидаги дўстлик ва ўзаро манфаатли ҳамкорлик муносабатлари актив суратда ривожланиб бораётганлигини мамнуният билан қайд этдилар. Савдо-сотиқ, иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорлик тўғрисидаги, денгизда кема қатнови, ҳаво алоқаси ҳақидаги ҳамда бошқа бир қанча ҳукуматлараро битимлар имзоланганлиги натижасида Совет—Ямайка муносабатларининг шартномавий асоси анча кенгайди.

Актуал халқаро проблемалар муҳокама қилинган чоғда ялпи тинчликни мустаҳкамлаш, қуролсизланиш, халқаро кескинликни юмшатиш масалаларига, шунингдек тенг ҳуқуқлилик ва адолат принципларида халқаро ҳамкорликни ривожлантиришга катта эътибор берилди. Томонлар халқларнинг империализмга қарши, мустамлакачиликка қарши олиб бораётган курашига социалистик давлатлар ва блокларга қўшилмаган давлатлар катта ижобий ҳисса қўшаётганликларини қайд этдилар ҳамда мустамлакачилик ва ирқчиликка қарши, озод бўлган мамлакатларнинг социал тараққиётини жадаллаштириш учун бундан буён ҳам курашаверишга қатъий аҳд қилганликларини таъкидладилар.

(ТАСС).

Дўстона вазиятда

СССР ҳукумати 10 апрель куни катта Кремль саройида Ямайка Бош министри Майкл Мэнли шарафига зиёфат берди.

Бош министрнинг сафарида унга ҳамроҳлик қилаётган Ямайка давлат арбоблари у билан бирга бўлдилар.

Совет томонидан А. Н. Косигин, А. А. Громико, П. Н. Демичев, Н. А. Тихонов ўртоқлар, бошқа расмий кишилар ҳозир бўлдилар.

А. Н. Косигин билан М. Мэнли нутқ сўзладилар, бу нутқлар эътибор бериб тингланди ва қарсаклар билан кутиб олинди. Зиёфат дўстона вазиятда ўтди. (ТАСС).

СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

СССР Министрлар Совети дам олиш кунини 1979 йил 28 апрель шанбадан 30 апрель душанбага кўчиришга қарор қилди.

ЖУРНАЛИСТЛАР УЧРАШУВИ

Республика пойтахтининг матбуот, телевидение ва радио ходимлари 10 апрель куни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Мажлислар залига йиғилдилар.

«Правда» газетасининг бош редактори В. Г. Афанасьев журналистлар ҳузурида нутқ сўзлади. У правдачиларнинг ишлари тўғрисида гапирди, совет матбуотининг КПСС Марказий Комитети 1978 йил июль ва ноябрь Пленумларининг қарорларидан, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг Москвадаги Бауман сайлов округи сайловчилари ҳузурида сўзлаган нутқидан келиб чиқадиган биринчи навбатдаги вазифаларини таърифлаб берди. (ЎзТАГ).

«САЛЮТ-6» — «СОЮЗ-32»:

ТАДҚИҚОТЛАР ДАВОМ ЭТТИРИЛМОҚДА

УЧИШНИ БОШҚАРИШ МАРКАЗИ, 9 апрель. (ТАСС). Космонавтлар Владимир Ляхов билан Валерий Рюминнинг орбита бўйлаб учишлари давом этмоқда.

Бугунги куннинг кўп қисми экипажни медицина текширувидан ўтказишга ажратилди. Космонавтлар уйғонишлари биланоқ тамоман ором олиш шароитларида қон айланиш динамикаси тадқиқ этилди. Юракнинг биоэлектрик активлиги, ташқи нафас олиш ва қон томирларининг уриш параметрлари ҳам тадқиқ этилди.

Бу текширувларда клиник контроль «Полином 2 М» маркали кўп функционал аппарат ёрдами билан амалга оширилмоқда.

Космонавтлар кун мобайнида тренажер ва велоэргометрда жисмоний машқлар қилмоқдалар, илмий аппаратларнинг ишлашини контроль қилиб турибдилар.

Бугун кечқурун орбитал комплекс ичига телевизион тасвир юборишдан иборат икки та алоқа сеанси ўтказиш мўлжалланади.

СССР билан Франция ўртасида ҳамкорлик қилиш программасига мувофиқ 7 ва 8 апрель кунлари «Кристалл» установкасида космик материалшунослика доир яна икки та технологик эксперимент бажарилди. Космонавтлар беш та шундай экспериментларни ўтказдилар. Бу экспериментлардан мақсад микрогравитация шароитларида турли материалларнинг шакл ҳосил қилишини ўрганиш, шунингдек ярим ўтказгич материаллар, металл бирикмалар ва магнит материаллар ҳосил қилишдир.

Экипажнинг докладлари ва телеметрик информация маълумотларига кўра, «Салют-6»—«Союз-32» космик комплексининг ичидаги системалар нормал ишлаб турибди.

Владимир Ляхов билан Валерий Рюмин ўзларини яхши ҳис қилмоқдалар.

Ер атрофи орбитасидаги илмий-тадқиқот ва экспериментлар программаси муваффақиятли бажарилмоқда.

ИНСОН БАХТ-САОДАТИНИ КЎЗЛАБ

ҚИШЛОҚДА ЮКСАК ТУРМУШ МАДАНИЯТИ УЧУН

Қашқадарё коммунистлари ва барча меҳнаткашлари Коммунистик партия XXV съезди, КПСС Марказий Комитети 1978 йил июль Пленуми қарорларини амалга ошириш соҳасида зўр кўтаринки руҳ билан меҳнат қилмоқдалар. Пленум қишлоқ хўжалигини янада юксалтириш борасидаги энг муҳим вазифаларни ҳал этиш билан бир қаторда қишлоқда юксак турмуш маданиятини қарор топтиришнинг муҳимлигини яна бир бор таъкидлаб ўтди.

Коммунистик партия фақат ишлаб чиқаришни ривожлантиришгагина эмас, балки шу билан бирга меҳнат ва турмуш маданиятини оширишга, совет кишилари ҳаётининг социал проблемаларини ҳал этишга ҳам эътибор бериб келди ва бермоқда. Бу эса жонажон республикамиз ва хусусан областимиз мисолида яққол намоён бўлмоқда. Пахта етиштириш йил сайин кўпайиб боряпти. Қарши чўлини жадал ўзлаштириш бунга имкон бераётир. Леонид Ильич Брежнев «Қўриқ» китобида ёзганидек, қўриқ ерларни очиш — бу Коммунистик партиянинг буюк ғоясидир. Бинобарин, бу ғоянинг амалга оширилиши Қарши чўлининг яқин ўтмишда кимсасиз ва ҳувуллаб ётган районларини кўз ўнгимизда ўзгартирмоқда, уларни экономика ва маданият ривож топган ўлкага айлантирмоқда.

Мисли кўрилмаган қисқа муддатда барпо этилган ноёб магистрал канали орқали олтита насос станцияси ёрдамида Амударё суви асрлар бўйи қақраб ётган даштга оқизилмоқда. Бу ерда эндиликда 40 тадан кўпроқ совхоз бунёд этилди. Толимаржон, Муборак каби гўзал шаҳарлар, Нишон, «Аврора», Дўстлик посёлкалари қад кўтарди. Янги корхоналар ва агросаноат комплекслари барпо этилмоқда. Мактаблар ва ҳунар-техника билим юртлари, мактабгача тарбия болалар муассасалари, маданият саройлари, клублар, кутубхоналар, медицина муассасаларининг тармоғи кенгаймоқда. Қишлоқ ва шаҳар посёлкалари ободонлаштириляпти. Қишлоқда кооператив усулдаги қурилиш авж олиб бормоқда.

Қишлоқ меҳнаткашларини коммунистик руҳда тарбиялаш, уларнинг турмуш маданиятини ошириш, аҳолига медицина хизмати кўрсатишни яхшилаш масалалари область партия ташкилотларининг диққат марказида. Бу масалалар партия комитетлари пленумлари ва бюро мажлисларида, коммунистларнинг йиғилишларида, маҳаллий Советлар ижроия комитетларининг мажлислари ҳамда сессияларида муҳокама қилиниб турилибди.

Область партия комитетининг бюроси Шаҳрисабз, Нишон, Ульянов район партия комитетларининг қишлоқ турмушини қайта қуриш юзасидан бошлаган ташаббусини маъқуллади. Қарши шаҳрида педиатрия хизматини яхшилаш, Яккабоғ совхозида совет турмуш тарзини пропаганда қилиш, Қарши районидаги «Ленинизм» совхозида янги расм-русумлар ва маросимларни жорий этишга оид масалаларни муҳокама қилди. Ўртоқ Ш. Р. Рашидов бошчилик қилаётган аҳоли турмуш маданиятини ошириш республика кенгашидан ибрат олиб область, шаҳар ва район партия комитетлари ҳузурида ана шундай кенгашлар тузилди. Аҳоли турмуш маданиятини ошириш область кенгаши уч йил мобайнида турмуш маданиятини такомиллаштириш, шу жумладан қишлоқда уй-жой кооперативлари тузиш, хутор системасини тугатиш, аҳолига маиший хизматни яхшилашга оид 12 та масалани муҳокама қилди.

Инсон бизнинг Советлар мамлакатимизда энг қимматли капиталдир. Бинобарин унинг соғлиғи тўғрисидаги ғамхўрлик — партия ва ҳукуматимиз фаолиятининг бош масалаларидан биридир. Ҳозирги вақтда областда даволаш, профилактика муассасаларининг кенг тармоғи вужудга келтирилган. Кейинги 20 йил мобайнида соғлиқни сақлашни ривожлантиришда ажойиб ўзгаришлар рўй берди. 1959 йилда Қашқадарёда 267 врач ишлаб келган бўлса, эндиликда уларнинг сони 2293 кишига, ўрта махсус маълумотли медицина ходимлари сони 7356 кишига етди.

Областда ажойиб врачлар, соғлиқни сақлаш ташкилотчилари оз эмас. «Паландара» болалар санаторийсининг бош врачи Л. М. Измайлов, Шаҳрисабз шаҳар касалхонасининг бош врачи, медицина фанлари кандидати Д. Н. Назарова, Қарши туғруқхонасининг бош врачи Ф. Т. Қурбонова, Яккабоғ участка касалхонасининг терапевт врачи Р. Казаева, болалар хирурги Н. А. Тожибоева, Китоб туғруқхонасининг гинеколог врачи Л. В. Рибкина ва бошқа кўпгина ўртоқлар ана шулар жумласидандир.

20 йил мобайнида даволаш муассасаларидаги ўринлар сони беш баравар кўпайди ва 11.200 тага етди. Фақат кейинги ўн йил ичида соғлиқни сақлаш эҳтиёжлари учун қилинаётган харажатлар йилига 17 миллион сўмдан 38,2 миллион сўмгача кўпайди. Областда ўтган икки йил мобайнида қўшимча равишда еттита дорихона қурилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, республика ҳукуматининг жуда катта ёрдами туфайли областда сил касаллиги амалда тугатилди. Ҳукумат янги қишлоқлар қуриш учун катта маблағлар ажратди. Бу ерларга эски қишлоқлар аҳолиси кўчириб келтирилди.

Ҳозирги вақтда даволаш муассасаларини йириклаштириш ва ихтисослаштириш ишлари олиб бориляпти. Бу эса аҳолига медицина ёрдами кўрсатишни яхшилашга олиб келишига шак-шубҳа йўқ. Қаршидаги биринчи область касалхонаси базасида ихтисослаштирилган бешта область клиникаси: кўз клиникаси, болалар клиникаси, травмотология, юқумли касалликларни даволаш, онкология диспансери ва туғруқхона барпо этилди. Область касалхонасининг ўзи ҳам кенгайди. Ўтган йили хирургия бўлимининг янги корпуси қурилди, бу йил эса урология ва реанимация бўлимларининг янги бинолари қад кўтарди.

Қўриқ ерлардаги совхозларда дала госпиталлари барпо этилди. Бу медпунктлар қишлоқ хўжалик кампаниялари даврида дала меҳнатчиларига хизмат кўрсатмоқда. Медицина ходимларининг кечаю кундуз навбатчилик қилиши, уй-жой биноларини мунтазам равишда айланиб чиқишлари, ҳар қайси жойнинг ўзида ёрдам кўрсатишлари каби ишлар йўлга қўйилди. Бу эса қувончли натижа берди. Ўтган пахта териш кампанияси вақтида касал кишилар деярли бўлмади.

Областда болалар орасида ўлимни камайтириш, касалликларнинг олдини олиш, болаларни даволаш соҳасида жуда кўп ишлар қилинди. 750 ўринга эга бўлган кўп тармоқли область болалар касалхонаси бизнинг ифтихоримиз бўлиб қолди. Шаҳарнинг саноат корхоналаридан ҳоли бўлган чеккасида 45 гектардан иборат майдонда шу ноёб касалхона комплексининг кўп қаватли бинолари қад кўтарди. Бу ерда ҳозир салкам 1,5 минг медицина ходими ишлаяпти. Касалхона жуда яхши жиҳозланган, беморлар энг замонавий методлар билан даволанмоқда.

Бироқ фақат медицина дори-дармонлари ёки жарроҳнинг тиғи билангина даволамайдилар ахир. Муҳитнинг ўзи ҳам даволамоғи керак. Бинокорлар болалар касалхонаси территориясини обод қилишди, унинг ён атрофларига оромбахш фавворалар қуришди, йўлкаларга асфальт ётқизишди, хиёбонлар очишди. Поликлиника ходимлари эса ўтган йили кузда ва баҳорда 20 мингга яқин туп атиргул, манзарали буталар ва дарахт кўчатлари ўтказишди. Бу ерда қишлик боғ ҳам барпо этилади.

Шаҳрисабзда замонавий болалар касалхонаси қурилди. Яккабоғ, Ғузор, Қарши ва Қамаши районларида ҳам ихтисослаштирилган болалар клиникалари қуриш кўзда тутилмоқда. 1980 йилда болалар даволаш муассасаларидаги ўринларининг сони 2.000 тага етказилади.

Область партия, совет, хўжалик, касаба союз ва комсомол ташкилотлари КПСС XXV съездининг тарихий қарорларига амал қилиб, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш масалаларига ғоят катта эътибор бермоқдалар.

Область партия комитети ва халқ депутатлари область Совети ижроия комитети халқаро болалар йилида оналар ва болаларнинг соғлиғини муҳофаза қилишни янада яхшилашга доир тадбирлар комплексини амалга оширишни кўзда тутмоқдалар. Область марказида туғруқхона капитал ремонтдан чиқарилиб, медицина асбоб-ускуналари билан жиҳозланди. Китоб, Косон районларида типовой туғруқхоналар қурилди. Кўп тармоқли область болалар касалхонаси ҳузурида 40 ўринли чақалоқлар патологияси бўлими, шунингдек ўзлари даволанишга муҳтож бўлган ва болаларга қараётган оналар учун юз ўринли ички касалликлар бўлими очилади. Область марказида ихтисослаштирилган стоматология поликлиникаси қурилиши битай деб қолди. Бу йил болалар стоматология поликлиникаси ҳам очилади. Стоматология поликлиникалари ёки касалхоналар ҳузуридаги бўлимлар ҳар бир районда очилади.

Болалар орасида юқумли касалликлар тарқалишини кескин камайтириш чоралари кўрилмоқда. Барча районларда даволаш пунктлари, шунингдек юқумли гепатит касаллигидан даволанган болалар учун ихтисослаштирилган болалар боғча-яслилари очилмоқда. Бундай боғчалар Қарши, Косон, Шаҳрисабзда ҳам ҳозирги вақтда ишлаб турибди.

Майна Ҳасанова номли колхозлараро пионер лагери базасида 100 ўринли оналар ва болалар санаторийси барпо этиляпти. Яккабоғ районида ҳам 250 ўринли шундай санаторийни қуриш кўзда тутилмоқда. Қарши, Усмон Юсупов, Шаҳрисабз, Нишон, Муборак районларида типовой туғруқхоналар қурилади.

Бундан ўн йил муқаддам областда 5 та сут ошхонаси ишлаб турган бўлса, энди улар 82 тага етган. Бироқ шунга қарамай сут ошхоналари тармоғи эҳтиёжни қондира олмайди. Шуни ҳисобга олиб сут ошхоналари шохобчасини 95 тага етказиш ва уларнинг ҳар куни 60 минг болага сут маҳсулоти етказиб бериш имкониятига эга бўлиши кўзда тутиляпти. Янги болалар боғчалари ва яслилари қурилиши планлаштириб қўйилди.

Яқинда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг бюроси бизнинг оналар ва болалар соғлиғини муҳофаза қилишни яхшилаш юзасидан белгилаган тадбирларимизни маъқуллади. Бу эса бизга бугун кечагидан, эртага эса бугунгидан кўра яхшироқ меҳнат қилишимиз учун янги куч-ғайрат ва илҳом бахш этмоқда.

Касалликларнинг олдини олиш, профилактика — совет соғлиқни сақлаш системасининг бош йўналишидир. Областимизнинг педиатр врачлари ва терапевтлари ўтган йили Ўрта Осиё медицина педиатрия институти мутахассисларининг ёрдами билан бир ёшгача бўлган 32 минг боланинг соғлиғини текшириб чиқдилар. Бемор болалар диспансерлик ҳисобига олинди ва эндиликда уларни соғломлаштириш тадбирлари амалга оширияпти. 1979 йилда икки ёшгача бўлган 40 минг нафар болани текшириш ва барча бемор болаларни касалхоналарга ётқизиш мўлжалланади.

Ўрта Осиё медицина педиатрия институти ва республика Соғлиқни сақлаш министрлиги мутахассисларига бизга доимий жуда катта оталиқ ёрдами кўрсатиб келаётганликлари учун қизғин миннатдорчилик билдиришни истар эдик.

Кейинги йилларда аҳолининг санитария маданияти анча ўсди. Шахсий гигиена малакаси кишилар аксарий кўпчилигининг турмушига чуқур сингиб боряпти. Аҳолининг моддий-маиший турмуш шароитлари яхшиланаётганлиги бунга ижобий таъсир кўрсатмоқда. Санитария-оқартув ишлари бунда жуда катта роль ўйнади. Областда 14 та «Саломатлик» университети, 5 та гигиена ва турмуш маданияти университети ва 20 та ота-оналар университетлари, 34 та ёш оналар мактаблари ишлаб турибди.

Партия ташкилоти санитария маданиятини бундан буён ҳам ошира боришни, даволаш, профилактика ишларини кучайтиришни, меҳнаткашлар ва мактаб ўқувчилари орасида санитария пропагандасини такомиллаштиришни ўзининг энг муҳим вазифаларидан бири деб билади.

Шу билан бирга Қарши чўлида янги қишлоқлар қурилиши муносабати билан коммунал, гигиена проблемалари комплексини ўз вақтида ва тўғри ҳал этиш жуда муҳимдир. Масалан, бизнинг шароитимизда сув билан таъминлашни яхшилаш оддий иш эмас. Бундан ўн йил муқаддам область марказида ичимлик сув ҳам етишмас эди. Шаҳрисабз — Қарши — Муборак — Ўртабулоқ ўртасидаги 220 километр масофага чўзилган ноёб водовод даштда халқ қурилиши методи билан бир йил ичида ётқизилганлиги Шаҳрисабз, Китоб, Яккабоғ, Бешкент Нишон, Косон ва уларга туташ қишлоқ ҳамда посёлкалар аҳолисига қимматбаҳо сув келтирди. Кейинги ўн йил мобайнида 450 километрдан кўпроқ водоводлар қурилди. Ҳозирги вақтда Деҳқонобод районида 70 километр узунликдаги водовод қурилмоқда. Бироқ қишлоқ аҳолисини қувур суви билан таъминлаш проблемаси бу билан тўла ҳал этилади, деб айта олмаймиз. Биз ҳозирнинг ўзидаёқ янги барпо этилган қўриқ посёлкаларда айниқса сув танқислигига учраяпмиз. Ваҳолонки ерларни ўзлаштириш давом этяпти, янги уй-жой посёлкалари қад кўтаряпти. Область партия ташкилоти Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, республика ҳукуматининг ёрдами билан бу вазифани ҳам ҳал этмоқда. Зотан, сув обиҳаёт, кишиларнинг сиҳат-саломатлиги, демакдир.

Ҳамма нарса инсон учун, инсон бахт-саодати учун! Партиянинг ана шу шиори область партия ташкилотининг КПСС XXV съезди, КПСС Марказий Комитети 1978 йил июль ва ноябрь Пленумлари қарорларини рўёбга чиқариш соҳасидаги иши учун ҳаракат программаси бўлиб хизмат қилади.

Р. ҒОЙИБОВ,
Қашқадарё область партия комитетининг биринчи секретари.

ВОРИСЛАР

БИРИНЧИ БЕШ ЙИЛЛИК ФАРЗАНДИ — «ТАШСЕЛЬМАШ» ЗАВОДИДАН РЕПОРТАЖ

Тошкент қишлоқ хўжалиги машинасозлиги заводи касаба союз комитети одамлар билан гавжум. Корхонанинг ёш ишчилари бу ерга меҳнат ветеранлари, дастлабки беш йилликлар қатнашчилари билан учрашгани келишган. Улар мамлакатимизда социализм пойдеворини қўйишда жонбозлик кўрсатган, ҳаётнинг аччиқ-чучугини тотган. Улуғ Ватан урушининг суронли йилларида бутун оғирчиликни гарданига олиб, неча кунлаб завод цехларини тарк этмаган бу кишиларга меҳр-муҳаббат, самимий миннатдорчилик ҳислари ила боқишади. Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган саноат ходими, «Сельмашстрой» бошқармасининг собиқ ер қазувчиси М. Зверинцев салмоқланиб сўз бошлади:

— Жонажон партиямиз жанговар штаби бўлмиш Марказий Комитет яқинда қабул қилган «СССР халқ хўжалигини ривожлантириш биринчи беш йиллик планининг 50 йиллиги тўғрисида»ги қарорнинг ҳар бир сатрини чуқур диққат ва эътибор билан ўрганиб чиқдим. Ундаги **«Совет беш йиллиқларининг тарихи — ССР Иттифоқининг барча республикаларида қудратли ишлаб чиқарувчи кучларни вужудга келтириш, ишчилар синфини, хўжаликнинг барча соҳаларида, давлатни бошқарувчи бўғинларида, фан ва маданият соҳасида малакали кадрларни вужудга келтириш тарихидир»**, — деган жумлаларнинг мағзини чақар эканман бундан ярим асрдан кўпроқ олдинги воқеаларни ўйлаб кетдим.

Ҳа, эсласа эслагудек дамлар эди у пайтлар Октябрь қуёши миллионлаб кишиларни эксплуатация зулмидан озод этиб, уларнинг битмас-туганмас куч-ғайратни жўш урдириб юборди. Ҳаммаёқда яратиш, қуриш, қолоқ районларни энг ривожланган ўлкага айлантириш шавқ-завқи. Улуғ Октябрь ўн йиллиги арафасида Тошкентда яна бир корхона — Бош пахта комитетининг механика заводи пайдо бўлди. Уни пахта тозалаш ускуналарини ремонт қилиш мақсадида қуришган эди. Биринчи йили заводда 350 киши ишлар, уларнинг аксарияти мамлакатнинг марказий районларидан ёрдамга келган малакали мутахассислар эди. Булар дастлабки кунларданоқ ўзбек ишчиларига бой тажрибалари ва билимларини саҳийлик билан ўргата бошладилар. Ҳозирги ташсельмашчиларнинг кўп миллатли аҳил оиласига ана ўшанда замин қўйилганди.

— Кейинчалик мазкур корхона асосида «Сельмаш» заводини бунёд этишга қарор қилинди, —ҳикоясида давом этди М. Зверинцев. — Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг завод қурилишига кенг ёрдам бериш тўғрисидаги Мурожаатига Тошкент атрофидаги юзлаб деҳқонлар «лаббай» деб жавоб берганликларини яхши эслайман.

Ўшанда энг оммавий ҳунар — ер қазувчилик эди. Қурилишда 7 минг нафар киши тупроқ ишларида қатнашди. Очиғи, меҳнат оғир эди. Аммо ҳар бир ишчи ғайрат-шижоат билан ишларди. СССР халқ хўжалигини ривожлантириш биринчи беш йиллик плани қабул қилингач, қурувчиларнинг бир ғайратига ўн ғайрат қўшилди. В. Маяковскийнинг:

Улуғ Совет мамлакатида
Бор эканки
шундай одамлар,
Мен биламан —
тикланар шаҳар,
Мен биламан
гуллайди боғлар

деган оташнафас сатрлари худди тошкентликлар шаънига жаранглагандай туюлганди.

«Сельмашстрой» бошқармаси партия ташкилоти «Биринчи беш йиллик зарбдори» фахрий номини олиш учун бошлаб юборилган оммавий ҳаракатга етакчилик қилди. Ўша кунларда И. Иброҳимов, Т Мирсодиқов бошлиқ ғишт терувчилар, И. Захарченко етакчилигидаги бетончилар, Г. Жонбоев раҳбар бўлган ер қазувчилар бригадалари юксак кўрсаткичларга эришдилар. Коммунистлардан ака-ука Тожи ва Акбар Нурмуҳамедов, Сулаймон Тошпўлатов, Дмитрий Миронов ва бошқаларнинг меҳнат жасорати тилларда достон бўлди

Мусобақанинг сафарбарлик кучи шарофати туфайли корхонанинг биринчи навбати муддатидан ярим йил аввал қуриб битказилди 1931 йил 30 апрелда Ўзбекистон ССР Марказий Ижроия Комитети Раиси Йўлдош Охунбобоев тантанали митингда қизил лентани қирқди. Биринчи беш йиллик фарзанди, Ўзбекистон машинасозлик саноатининг тўнғичи фойдаланишга топширилди.

«Сельмаш»нинг ишга туширилиши аҳамияти қишлоқ меҳнаткашларини зарур техника билан таъминлаш вазифасини ҳал қилиш билан тугамайди. У маҳаллий миллат вакилларидан ишчилар синфини шакллантиришда қудратли база бўлганлиги бугунги кунда яққол сезилмоқда. Бунга «Ташсельмаш» заводи ветерани, Ленин, Октябрь Революцияси, «Ҳурмат Белгиси» орденлари кавалери Фозил Солихўжаев ёрқин мисол. Унинг ота-боболари деҳқон ўтган. Тошкентда «Сельмаш» қурилаётганини эшитган ўспирин ҳар қандай иш бўлса ҳам розиман, деб қурилишга келди. Ғишт ташиди, ер қазиди, сўнгра ускуналарни монтажлашда қарашди.

Ураллик Сергей Ивановнинг номи айтилса, Фозил аканинг тилидан бол томади. Худди мана шу бағри қуёш рус ишчиси унга ҳунар ўргатди. Ишчиликни эъзозлаш, ишчи номини шарафлаш ҳисларини сингдирди. Ф Солихўжаев бора-бора ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда техникумни битирди. Мастерликка кўтарилди, партия сафига кирди. Бундай мисоллар сон-саноқсиз.

— Хўш, ўттизинчи йилларда қандай маҳсулотлар тайёрлардик? — деди учрашувда Ф Солихўжаев. — Ҳар хил. Сеялка дейсизми, плуг дейсизми, пахта тозалаш батареяси дейсизми, тўқсон хилдаги маҳсулот эди. 1932 йили заводда мамлакатимизда биринчи марта «СХБ» маркали пахта териш машинаси тайёрлаш йўлга қўйилди. Бу — мураккаб йўл бўлиб, элликинчи йилларнинг охирларида кўзланган мақсадга эришилди.

Социалистик мусобақа билан беш йилликлар чамбарчас боғланган. Ўттизинчи йилларда корхонада мусобақанинг таъсирчан шакллари дунёга келди. Масалан, завод ёшлари «Қизил батальонлар» тузишга қизғин киришиб кетдилар. Батальонлар бир гуруҳ кўнгиллилардан иборат бўлиб, улар ишлаб чиқаришнинг энг масъулиятли, энг тиғиз участкаларига боришарди. Натижада саноат-молия планлари муваффақиятли адо этилди.

«Жамоат буксири» деган мусобақа тури ҳам кўпчиликнинг хотирасида Жумладан, 1930 йили «Сельмаш» коллективи Қизилқия кўмир шахтасини «жамоат буксири»га олди. Конга ташсельмашчиларнинг зарбдор бригадаси юборилиб, улар шахтёрларга амалий ёрдам кўрсатдилар Шу ўринда дастлабки оралиқ бригадалари ҳақида ҳам тўхтаб ўтиш жоиз. Сеялка цехи ишчиси И. Абрамов шу ҳаракат ташаббускори сифатида майдонга чиққан эди. Унинг таклифига биноан, оралиқ бригадасига сеялка ишлаб чиқаришда иштирок этувчи турли касб эгалари бирлашди. Чунки фақат шундай коллективгина ишнинг пировард натижаси учун тўла жавобгар бўлиши мумкин

1935 йил Донецклик шахтёр Алексей Стахановнинг жаҳон рекорди ҳақидаги хушхабар яшин тезлигида тарқалди. Бундан хабар топган ташсельмашчилар ишчи митинглари ва йиғилишларида бир овоздан:

— Биз ҳам рекорд марраларни эгаллашимиз мумкин ва эгаллаймиз, — деган қатъий қарорга келдилар.

Корхонада стахановчилик ҳаракатини ёйишда инженер-техник ходимларнинг ёрдами катта бўлди. Уларнинг ҳар бири илғор иш усулларини ишлаб чиқиш ва жорий этиш билан банд эди. Озод меҳнат нашидасининг кучи, инженер-техникларнинг актив кўмаги туфайли заводда 1935 йил охирида 250 нафар стахановчи тер тўккан бўлса, орадан бир йил ўтгач мингдан зиёд ишчи бу фахрий номга сазовор бўлди.

— Ўзбекистондаги биринчи стахановчи смена ҳам 1936 йили бизда пайдо бўлган, — фахрланиб хотирлашади ташсельмашчилар. Стахановчилик шарофатидан бир йилда корхона бўйича меҳнат унумдорлиги 36 процент ошди-ю, фахрланмай бўладими, ахир!

1941 йил 22 июнь. Улуғ Ватан уруши бошланган мудҳиш кун. Завод коллективи ҳамма қатори ўзини социалистик мамлакат мудофаасига сафарбар қилганлигини эълон этди. Эртасига эса корхонага Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Усмон Юсупов ва республиканинг бошқа раҳбарлари келишди. Улар аҳвол билан танишишгач, заводни мудофаага зарур маҳсулотлар ишлаб чиқаришга мослаштириш топшириғидан келиб чиқадиган вазифаларни белгилаб бердилар.

Элликинчи йиллар завод тарихига меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш ҳаракатининг кенг оммалашган даври сифатида киради. Бу ерда коммунистик меҳнат коллективи номини биринчи бўлиб темирчилик-пресс цехининг Ўктам Ирисқулов бошлиқ слесарлар бригадаси олди. Бригада аъзолари Қўчқор Хўжаев, Карим Розимбеков, Камол Болтахонов меҳнатда ўрнак кўрсатибгина қолмай, жамоат ҳаётида фаол иштирок этиши билан ҳам бошқаларга ибрат бўлишди.

Уч авлод вакилларининг учрашуви жонли, қизиқарли ўтди Унда сўзлаганлар турли йилларни, ҳар хил воқеаларни эслашди. Аммо бир фикрда ҳамма якдил эди: **заводда социалистик мусобақа катта, шонли йўлни босиб ўтди. Тўғри, унинг шакли, характери ва мазмуни ўзгариб турди. Лекин ҳамма вақт ягона мақсадга — коллективни партия режаларини муваффақиятли бажаришга сафарбар қилди.** Кичкина бир кустар корхона ярим аср ичида жаҳондаги маъман деган заводлар билан тенглаша олиш даражасига чиқди Унинг байроғида порлаб турган Октябрь Революцияси ва Меҳнат Қизил Байроқ орденлари шундан далолат.

Ўтган йили корхонада тўққиз мингта «зангори кема» тайёрланди 1978 йил топшириқлари барча асосий кўрсаткичлар бўйича адо этилди. Бу йил ҳам коллектив зиммасида мураккаб вазифалар турибди Жумладан, кичик габаритли тозалагичи ва пневматик подборшчиги бўлган ХНП-1,8 маркали икки қаторли пахта териш машиналарини ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш мажбуриятда ёзилган. Аммо, ташсельмашчилар ҳар вақтдагидек ўз ишончларида мустаҳкам Чунки, уларнинг социалистик мусобақадек ишончли иттифоқчилари бор.

Э. ХЎЖАЕВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

«Узбекхиммаш» заводи коллективи химия корхоналари учун турли хил ускуналар ишлаб чиқаришга ихтисослаштирилган.

Суратларда: (юқоридан) 1. Корхона механика цехининг илғор ишчиси Ортиқбой Усмонов. Ҳозир унинг меҳнат календарида — 1980 йил. 2. Токарь В. Куречин ва техника бўлими бошлиғи Н. Рябов технология жараёнининг бошқарилишини кузатмоқдалар.

И. Глауберзон фотолари.

МУСОБАҚА КУНДАЛИГИ

ПЕШҚАДАМЛАР

«Узбекнефть» бирлашмасидан М. Бегматов бошлиқ пармалаш установкалари монтажчиларининг коллективи «бирлашманинг энг яхши бригадаси» деган фахрли номни яна бир бор тасдиқлади. Монтажчилар ҳар бир пармалаш установкаси қурилишининг муддатини уч кун қисқартирдилар.

Даставвал меҳнатнинг аниқ-пухта ташкил этилганлиги туфайли вақтдан ютишга муваффақ бўлинмоқда. Бригадирнинг ўн йил мобайнида орттирган тажрибаси унга пармалаш установкаси қурилишининг циклини деярли соатма-соат оқилона ҳисоблаб чиқиш имконини беради. Бригада ишни кенг жабҳа бўйлаб олиб боришга қодир бир неча звенога бўлинган. Коллективдаги ҳар бир киши икки-учтадан ёндош касбларни эгаллаб олган, М. Бегматов мавжуд кучлардан моҳирона фойдаланиб ишларни айни вақтда бир қанча объектда ташкил этади.

Бригада планга мувофиқ бир йилда олтита пармалаш установкасини барпо этиши керак. Резервлар аниқ ҳисобга олинганлиги коллективга пландан ташқари яна бир вишкани мажбуриятга киритиш имконини берди.

КАПИТАЛ ҚУРИЛИШ САМАРАЛИ ВА СИФАТЛИ БЎЛСИН

Узбекистоннинг барча меҳнаткашлари сингари республиканинг қурувчилари ва монтажчилари ҳам ўнинчи беш йилликнинг тўртинчи, зарбдор йилининг иккинчи кварталига Бутуниттифоқ социалистик мусобақасидаги ғалаба учун республикага сурункасига олтинчи марта берилган КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғи туфайли зўр сиёсий активлик ва меҳнат ғайрати жўш урган бир вазиятда қадам қўйдилар.

Улар партия ва ҳукуматнинг ғамхўрликларига жавобан зарбдор меҳнат қилмоқдалар. Қурилиш, монтажлаш ва лойиҳалаш ташкилотлари, бинокорлик материаллари саноати ва қурилиш индустрияси корхоналарининг коллективлари иш самарадорлиги ва сифатини ошириш, объектлар ўз вақтида фойдаланишга топширилишини таъминлаш борасидаги юксак социалистик мажбуриятларини бажара бориб, шу йилнинг биринчи кварталида ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 26 процент кўп асосий фондларни ишга туширдилар ва 4 процент кўп капитал маблағни ўзлаштирдилар. Узбекистон ССР Қурилиш министрлиги билан монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлигидан ташқари асосан ҳамма пудрат ташкилотлари қурилиш-монтаж ишлари планини бажардилар ва ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 2 процент ўсишни таъминладилар.

Бекобод шаҳридаги Узбекистон металлургия комбинатида электр энергияси воситасида пўлат эритувчи янги қувватлар, Самарқанд суперфосфат заводида аммофос цехининг биринчи технологик линияси, Жиззахда йўл техникасини ремонт қилувчи завод ва бошқа заводлар ишга туширилди.

Асосий қурилиш министрликлари ва идоралари пудрат ишлари планини қуйидагича бажардилар:

	январь—март планининг бажарилиши	1978 йилнинг январь-мартига нисбатан 1979 йилнинг январь-мартида
Узбекистон ССР Қурилиш министрлиги	98,4	100
Узбекистон ССР Қишлоқ қурилиши министрлиги	104,0	112
Узбекистон ССР Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлиги	98,3	99,5
«Главташкентстрой»	100,7	104
Узбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги	112,0	103
«Узглавводстрой»	106,0	105
Узбекистон ССР Автомобиль йўллари қуриш ва фойдаланиш министрлиги	108,0	119
«Главсредазирсовхозстрой» (Узбекистон ССР территорияси бўйича)	105,0	104
«Узколхозстрой»	108,0	109

Шу билан бирга бу йил ишга тушириладиган баъзи қурилишлардаги ишларнинг аҳволи ҳамон қониқарсиздир. Қурилиш ишлари яхши ташкил этилмаганлиги, бинокорлик материаллари ва конструкциялари бир маромда бериб турилмаганлиги, шунингдек ишчилар, моддий техника ресурслари, машина ва механизмлар ишга тушириладиган объектларга етарлича жалб этилмаганлиги сабабли Чирчиқ «Электрохимпром» бирлашмасида капролактам ишлаб чиқарувчи объектлар, Маржонбулоқ олтин руда комбинати, Гулистон ёғ-экстракция заводи, Олмалиқ кон-металлургия комбинати ва бошқа комбинатлар қурилишларида биринчи квартал плани бажарилмади. Уй-жой ва социал-маиший объектларни ишга тушириш плани адо этилмади. Қурувчилар ва монтажчилар ишга тушириладиган қурилишларда қолоқликни йўқотиш борасида комплекс тадбирлар ишлаб чиқишлари, ресурслар ва ишчиларни биринчи навбатда биринчи кварталда ишга туширилмаган ва иккинчи кварталда ишга туширилиши лозим бўлган объектларга жалб қилишлари, қатъий келишиб олинган графикларга биноан ишлашлари, ишларни икки ва уч сменада ташкил қилишлари, зиммага олинган социалистик мажбуриятлар бажарилиши учун ҳамма шароитларни яратишлари керак. Кунлик, ўн кунлик ва ойлик топшириқлар тўла ва ошириб бажарилиши учун социалистик мусобақани кенг авж олдирмоқ, қурилишларда бригада пудрати методини жорий этмоқ, ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторларининг тажрибаларидан фойдаланмоқ зарур.

Область, шаҳар, район партия комитетлари, қурилишларнинг партия комитетлари партия штабларининг ишини кучайтиришлари, ишга тушириладиган ҳамма қувватлар ва объектлар КПСС Марказий Комитети 1978 йил ноябрь Пленуми ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XII пленуми талаблари асосида сўзсиз ишга туширилишини таъминлаш учун раҳбарларнинг масъулиятини оширишлари лозим.

Қишлоқ хўжалик ишлари кундалиги

ЎРИМ-ЙИҒИМГА ПУХТА ТАЙЁРЛАНАЙЛИК

Баҳор кун сайин далаларга ўз сепини ёймоқда. Деҳқон учун долзарб дамлар бошланди. Чигит экиш оммавий бормоқда, жойларда уруғлик униб чиқмоқда. Беда ўсиб қолди, ғалла экинлари ва табиий ўтлар баравж ривожланмоқда. Бироқ мураккаб табиий шароитлар дала ишлари учун қўшимча, кўзда тутилмаган қийинчиликларни келтирмоқда. Бундай шароитда қишлоқ хўжалик техникаларини унумли ишлатиш асосан механизатор зиммасига тушади.

Агар колхоз ва совхозлар 25 мингдан зиёд экиш агрегатларини созлаган ҳолда чигит экишга тайёр келишган бўлса, трактор косилкалари, грабли ва пресподборшчиклар ремонти ҳамда культиваторларни осиш бирмунча ортда қоляпти. Қатор хўжаликлар ва районларда қатқалоққа қарши курашиш учун механизация мосламалари яхши тайёрланмаяпти. Масалан, Бухоро областида культиваторларнинг 80 проценти, Фарғона областида 86,8 проценти, Сурхондарё областида 90 проценти ремонт қилинган. Гарчи яқин кунларда культиваторлар жуда зарур бўлса-да, уни тракторларга ўрнатиш суст кетяпти.

Республикамиз механизаторлари чигит ва бошқа экинларни қулай муддатларда сифатли экиб олиш учун курашиб, ғалла ва пичан ўрадиган техникаларни тайёрлаш борасидаги юмушларни ҳам авж олдирмоқлари даркор.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «1979 йилги ҳосилни йиғиштириб олиш, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ва ем-хашак тайёрлаш ҳамда 1979-80 йил даврида чорва қишловини муваффақиятли ўтказиш юзасидан қўшимча тадбирлар тўғрисида»ги қарорида яқинлашиб келаётган ўрим-йиғим мавсумига муваффақиятли тайёргарлик кўриш, етарли миқдорда дон, сабзавот ва ем-хашак экинларини йиғиштириб олиш ҳамда тайёрлашни таъминлаш бўйича вазифалар белгилаб берилди. Шунингдек, бу қарорга биноан колхозлар, совхозлар ва қишлоқ хўжалик органлари ўрим-йиғим техникаси ремонти суръатини кучайтириш юзасидан конкрет тадбирлар тузишлари ва амалга оширишлари керак.

Механизаторларнинг энг биринчи вазифаси техникани ўз вақтида ҳамда сифатли тайёрлаб қўйишдир. Бу ишга етарли эътибор берилаётган хўжаликларда ҳозирнинг ўзида пичан ва ғалла ўрадиган техникалар пухта созлаб қўйилган, ўрим-йиғим транспорт отрядлари комплектланмоқда, мавсумни ўтказиш графиклари тузилаетир. Қўрғонтепа, Бўз, Ромитан, Китоб, Нишон, Янгиқўрғон, Нурота, Булунғур, Бойсун, Сирдарё, Киров, Задарё районларида пичан ўрадиган техникаларни тайёрлаш асосан поенига етказилди. Комсомолобод, Марҳамат, Қизилтепа, Ромитан, Қарши, Бойсун, Ленин йўли, Фарғона районларининг хўжаликларида маккажўхори ўрадиган машиналар юксак суръат билан ҳозирланмоқда.

Шу билан бирга пичан, маккажўхори ва ғалла ўрадиган механизмларни мавсумга шайлаш қатор область ва районлар, ҳамда хўжаликларда анча суст, қониқарсиз боряпти. Яккабоғ, Косон, Андижон, Свердлов, Амударё, Нукус, Пешку, Наманган, Поп, Пахтачи, Денов, Ворошилов, Ховос, Чиноз, Калинин, Бувайда, Риштон, Қўшкўпир, Хонқа районларида пичан ўрадиган техникани ҳозирлаш 50-65 процентни ташкил этади. Тошкент области хўжаликларида ҳали пичан ўрадиган косилкаларнинг 25 проценти, пресподборшчикларнинг 23 проценти, трактор граблиларининг 16 проценти, Бухоро областида пичан ўрадиган косилкаларнинг 26 проценти, пресподборшчикларнинг 26 проценти, трактор граблиларининг 28 проценти, Хоразм областида косилкаларнинг 44 проценти, пресподборшчикларнинг 26 проценти, граблиларнинг 32 проценти, Қорақалпоғистон АССРда косилкаларнинг 61 проценти, пресподборшчикларнинг 54 проценти, граблиларнинг 60 проценти тайёрланмаган.

Хоразм, Тошкент, Сирдарё, Қашқадарё ва Жиззах областларининг хўжаликларида маккажўхори ўрадиган техниканинг 45-65 проценти созланган. Шовот районни хўжаликларида силос ўрадиган комбайнларнинг 13 проценти, Наманган районида 18 проценти, Қўшкўпир районида 24 проценти, Боёвут районида 28 проценти, Ворошилов районида 32 проценти, Усмон Юсупов районида 36 проценти, Поп районида 40 проценти, Ленинград районида 42 проценти, Коммунистик районида 47 проценти ва Пискент районида 48 проценти тайёрланган.

Бир қатор область ва районларда ғалла ўрадиган техникаларни тайёрлаш яхши авж олдирилмаган. Бинобарин, асосий ғаллакор областлар — Қашқадарё, Самарқанд, Жиззах, Тошкент, Сурхондарё областларида дон комбайнларининг тайёрлиги 45-57 процентни ташкил этади, мазкур областларнинг хўжаликлари техника ремонтида ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 4-5 процент ортда қолишяпти.

Ўрим-йиғим техникаси тайёрлигини анализ қилиш шуни кўрсатадики, бу хўжаликларнинг раҳбарлари ва мутахассислари, қишлоқ хўжалик органлари ҳамда «Госкомсельхозтехника» ташкилотлари ходимлари ўтган йилларда йўл қўйилган камчиликлардан етарли хулоса чиқармаганликлари, мавжуд техникани тасдиқланган графикларга биноан тайёрлаш учун ташкилий чораларни кўрмаганликларидан далолат бериб турибди. «Госкомсельхозтехника» органлари ремонтчилар ва механизаторларга эҳтиёт қисмларни вақтида етказиб бермаяптилар ёки ғалла ўрадиган комбайнларни, уларнинг двигатель ва қисмларини ремонт қилиш яхши ташкил этилмаган. Буларнинг бари оқибат натижада техникани шошма-шошарлик билан тайёрлашга ва штурмчиликка олиб келади.

Март ойида ремонт қилинган техникалар сифатини текшириш натижасида қатор хўжаликларда жиддий камчиликлар аниқланди. Чунончи, Самарқанд областида ремонт қилинган 113 та косилкада, 43 та ғалла комбайнида камчилик аниқланди, Тошкент областида 37 та косилка ва 13 та дон комбайни, Сирдарё областида 26 та косилка ҳамда 10 та комбайн техникавий жиҳатдан талабга жавоб бермайди.

Партия комитетлари, совет ва қишлоқ хўжалик органлари, колхозлар, совхозлар ҳамда «Госкомсельхозтехника» корхоналарининг инженерлик хизмати ҳар бир хўжаликда ўрим-йиғим техникасини тайёрлаш бўйича йўл қўйилган қолоқликни тугатиш юзасидан конкрет тадбирлар кўришлари, экиш юмушларидан ҳоли бўлган барча механизаторларнинг икки сменада ишлашларини таъминлашлари зарур.

Ғалла ва пичан урадиган техникани тайёрлаш билан бир қаторда донни дастлабки қайта ишлайдиган механизация воситалари, озуқани силослайдиган агрегатлар ҳамда витамин талқони тайёрлайдиган комплексларни созлаш ҳам зарур. Белгиланаётган тадбирларда Ставрополь ўлкасидаги Ипатово районни механизаторларининг ўрим-йиғим транспорт отрядлари ва комплексларини тузиш бўйича тажрибаларини маҳаллий шароитга мослаб қўлланиш, уларни янада такомиллаштиришни ҳисобга олиш керак. Косилкалар, озиқа майдалагичлар, силос ўрадиган комбайнлар, граблилар ва трактор тележкалари, автомашиналар, пайвандлаш агрегати бўлган кўчма ремонт устахоналари, автозаправшчиклар билан комплектланган ўрим-йиғим транспорт отрядларини ташкил этиш меҳнат унумдорлигини оширади, иш сифатини яхшилайди.

Машиналар фақат маҳоратли механизаторлар қўлидагина мўъжиза яратиши мумкин. Шу боисдан ҳам мавсумга тайёрланишда механизатор кадрларнинг малакасини ошириш, уларга прогрессив иш усулларини ўргатишга алоҳида эътибор бериш лозим.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети қабул қилган қарор колхоз ва совхозлар, қишлоқ хўжалик органлари олдига ўрим-йиғим техникаси ремонтини қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилини йиғиштириб олиш ва ем-хашак тайёрлаш бошланишидан икки ҳафта олдин тугаллаш вазифасини қўйди. Бу вазифа ҳам тўла-тўкис бажарилиши керак.

КЎЧАТ ЭКИНГ, БОҒ ҚИЛИНГ!

ТУТЗОРЛАР КЕНГАЙМОҚДА

Тошкент районидаги «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» колхозида ипак қуртининг озуқа базаси бўлган тутзорлар йил сайин кенгайтирилмоқда. Колхозда яна 150 минг туп тут кўчатлари ўтқазилди. Кўчат ўтқазишда Ихтибор Ирисбекова, Собир Ғуломов, Тўлаган Маҳмудов бошлиқ бригадалар аъзолари актив қатнашдилар. Бу коллективларнинг ҳар бири 6—7 минг тупдан кўчат ўтқазишди.

Колхозда мавжуд тутзорларга сифатли ишлов бериляпти. Бунинг учун Ҳайрулла Бўрибеков раҳбарлигида махсус бригада тузилди. Бригадага 4 киши ва етарли миқдорда техника воситалари бириктилган. Механизация билан тўла таъминланган бригада аъзолари тут дарахтларининг тагини юмшатишяпти. Айни пайтда тутзорлар минерал ва маҳаллий ўғитлар билан озиқлантирилиб, кетма-кет суғорилаётир.

— Бу йил пиллакорларимиз 560 қути ипак қурти боқиб, 35 минг килограмм «кумуш тола» етиштириш мажбуриятини олишган. Бу пландагидан 2200 килограмм кўпдир. Шунинг учун биз ана шу мажбуриятга яраша иш тутяпмиз. Пиллакорлар звеноларга бириктирилди, бошқа асбоб-ускуналар, сўкчаклар тахт қилиб қўйилди, — дейди колхоз партия комитетининг секретари Абдулла Соатов. — Миришкор пиллакорларимиз мавсумни шай бўлиб кутиб олишяпти.

З. ЮНУСОВ,
Тошкент области.

ХАЛҚ СЕЛЕКЦИЯЧИСИ

Зайниддин Фахриддинов лимонзоридан репортаж

Катта дарвозадан боққа киришингиз билан димоғингизга анвойи гуллар ҳиди урилади, ҳузур қилиб, чуқур нафас оласиз, хиёл бошингиз айлангандек туюлади. Дақиқалар ўтиб ўзингизни қушдек енгил ҳис этасиз. Бунинг сабабини сўлим йўлкадан аста одим отиб бораётганингизда сўриларга қирқ кокилдек тараб қўйилган ток новдаларига, шохларига маржон-маржон гуллар таққан субтропик ва мевали дарахтларга кўзингиз тушганда биласиз. гулдан-гулга қўниб бол тўплаётган асалариларнинг мусиқасидан ҳис этасиз. Фақат шулар эмас. Уни ва сўлга маҳлиё бўлиб қарарkансиз, кўзингиз полиэтилен плёнкаси билан қопланган теплица секцияларига тушади. Иссиқ хоналарда ўстирилаётган ғуж-ғуж ҳосилли лимонларни кўриб ҳаяжонланасиз, аҳли боғбонга таҳсинлар айтасиз.

Ҳозир теплица хўжалигида иш қизғин. Сўрилар устига ёпилган полиэтилен плёнкалар йиғиштириб олиниб, саф-саф лимон дарахтлари очиқ ҳавога чиқариляпти, озуқа ва сув режимига ўзгариш киритиляпти, бачки шохлар кесиб ташланяпти, янги нав, серҳосилли ниҳоллар пайвандланиб бўлинди. Оқ халатли, бўйчан бир киши ёш боғбонларга сардорлик қиляпти. Сиз уни Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасида, қурултойларда, боғбон-соҳибкорлар йиғилишларида кўргансиз, маъноли сўзларини эшитгансиз, лимончилик санъатига лол қолгансиз. Бу киши Зайниддин Фахриддинов бўладилар.

Зайниддин ака янги боғни шу ҳолга келтиргунча машаққатли, аммо шарафли меҳнат манзилларини матонат билан босиб ўтди, боғбонликка бахш этилган умрининг ўттиз йилини шу соҳага берди. Бу ҳазилакам гап эмас! Зайниддин ака ўтган умрига асло ачинмайди. Негаки, яхшилардан нишона — янги боғ бунёд этди, навлар яратди, қон-қардош республикалардан келтирилган дўстлик ниҳолларини шу боғда кўкартирди, мевасини халқимизга, қардошларимизга етказиб беряпти.

1949 йил эди. Республикамиздаги қатор колхозлар, совхозлар, давлат хўжаликларида субтропик ўсимликлар ўстириш билан шуғулланувчи ихтисослаштирилган бригадалар тузилди. Шулардан бири Ленин номли колхозда ташкил қилинди. Бригадирликка Зайниддин ака қўйилди. Грузиядан 200 туп лимон, 80 туп апельсин ва 20 туп мандарин кўчати келтирилди. Ниҳоллар бехато кўкарди, об-ҳаво шароитида ўзини яхши тутди, ҳатто гуллади. Лекин ҳосил тугмади, тукканлари тўкилиб кетди. Зайниддин ака қаттиқ изтироб чекди, руҳан эзилди. Халқ бу мичуринчидан янгилик кутса-ю, у бошини эгиб, хам ўтирса? Оғир ташвиш!

— Хандақларни кўмиб, ўрнини гулзор қилинг, — дейишди правление раҳбарлари ярим ҳазил, ярим чин маънода, — лимонга тўйдик...

— Синов давридаги муваффақиятсизликдан чўчимаслик керак, — кулиб жавоб қилди Зайниддин ака.

Хандақдаги 25 туп лимон кўчатини теплица хўжалигининг бир секциясига кўчириб ўтқазди. Омади юришдими, теплица кўчат мижозига мос келдими, ниҳоллар дуркун ўсди. Бу орада Зайниддин ака субтропик ўсимликлар ватанига бориб, тажриба ўрганиб қайтди. Теплицадаги кўчатларнинг тўрт тупи «Меер» навли лимон бўлиб, анча серҳосил чиқди. Лекин меваси майда эди. Зайниддин ака изланди, фан ютуқлари, илғор тажрибаларга мурожаат қилди, боғбонлар тажрибасини кўздан кечирди. Ниҳоят, «Меер» навига «Новогрузин» навини чатиштирди. Натижа қувончли бўлди. «Меер» мевасининг бир донаси 100 грамм бўлса, янги нав мевасининг донаси 650 граммгача тош босди, бунинг устига туриш-турмуши шарбат!

Селекциячи олимлар янги навни тан олдилар, лимонга «Ф-1 Тошкент» номи, Зайниддин Фахриддиновга авторлик гувоҳномаси берилди. 1967 йилда «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган агроном» унвонига мушарраф бўлган халқ селекциячиси З. Фахриддинов изланиш, кашфиётлар яратишда давом этди. Хилма-хил лимонларни чатиштириш йўли билан ўн дона меваси ўн-ўн икки килограмм келадиган «Ф-2 юбилей» навини ижод этди. Бу нав доҳиймиз В. И. Лениннинг таваллудининг 100 йиллигига бағишланиб, «Юбилей» деб аталди.

Лимончиликда шогирд бўлган Зайниддин ака эндиликда устозлик даражасига кўтарилди, кўплаб шогирдлар тайёрлади, айни кезда унинг номи билан аталган лимон навлари республикамиз областлари, қардош республикаларда ҳам ўстирилиб, юқори ҳосил олиняпти. Теплицадаги йўлка бўйлаб юраркансиз, ҳосили ғарқ пишган лимонлар билан бир қаторда ўтқазишга тайёрланган кўчатларни ҳам кўрасиз. Жўнатиш адреслари: Андижон, Фарғона, Наманган, Тожикистон, Туркманистон...

Миришкор селекциячи бир туп лимон дарахтида уч хил манзарани кўрсатади. Пастки шохларда ғарқ пишган олтин тусли лимонлар, ўрта шохларда ҳали пишмаган кўк рангли лимонлар, юқори шохлар ғуж-ғуж гуллар билан қопланган. Бунинг маъноси шуки, лимондан йил-ўн икки ой ҳосил олинаверади, истеъмолчиларга жўнатилаверади. Айниқса, «Ф-1 Тошкент», «Ф-2 юбилей» навлари юқори ҳосил беряпти, ҳар дона лимон 1000—1200 грамм тош босяпти.

Халқимиз лимон, апельсин, мандаринни Қува ва Наманган анори, Марғилон шафтолиси, Андижон ва Тошкент беҳисидек яхши кўради. Субтропик ўсимликларни Ўзбекистон шароитида иқлимга мослаб ўстириб, юқори ҳосил олаётган Зайниддин ака бир хил шароитда ҳам субтропик, ҳам маҳаллий меваларнинг икки-уч хилини ўстириш борасида ҳам қизғин тажриба ўтказяпти. Маълумки, олма, анор ва бошқа қишбоп мевалар кузда йиғиштириб олиниб, катта холодильниклар, омборларда сақланади. Уларни, ҳар қандай об-ҳаво шароитида ҳам, дарахтларнинг ўзида сақлаш йўлларини излаяпти, бу борада муайян муваффақиятларга эришди.

Теплица хўжаликка, миришкор боғбонларга катта иқтисодий фойда келтиряпти. Ўтган йили лимонзордан харажатлар чегириб ташланганда, 162 минг сўм соф даромад олинди, ҳар бир боғбоннинг ойлик ўртача иш ҳақи 250 сўмга тушди. Шу мисолнинг ўзигина республикамизнинг барча колхоз ва совхозларида теплица комбинатлари ташкил қилиш мумкин ва лозимлигидан далолат беради.

— Мен лимончилик ишқибозларига ёрдам беришга тайёрман, — дейди халқ селекциячиси — Ниҳоллар эса етарли. Фақат ташкилотчилик етишмаяпти.

Бу йил пландаги 600 минг дона ўрнига 800 минг дона лимон етиштириш мажбурияти қабул қилинди. Ҳосил чўғи, боғбонлар аҳди бу маррадан ҳам ўзиш мумкинлигини кўрсатяпти. Боиси, ҳали мевали дарахтлар гулламай туриб, лимончилар биринчи квартал топшириғини ортиғи билан адо этдилар. Зайниддин ака тадбиркор, янгилик ка ихлосманд, ҳисобдон одам. Теплицанинг ҳар квадрат метрига сарфланган юз сўм маблағдан минг сўмлик маҳсулот олиш учун курашади, сорт ва сифатга алоҳида эътибор беради. Теплица ёруғ, озода. Бундай жойда иш унуми юқори бўлади, албатта. Бу йил бошқа хўжаликларга бир неча минг дона навли, серҳосил, районлаштирилган, об-ҳаво ва иқлим шароити, ҳашаротлар ва касалликларга чидамли лимон кўчати етказиб берамиз дейилишининг боиси ҳам шунда!

Халқ селекциячиси яна бир янгиликни жорий эта бошлади. Аввалги мураккаб, 450—500 минг сўм маблағ сарфланиб қурилган теплицалар ўрнига 60—80 минг сўм маблағ сарфлаб, енгил теплицалар қуришга киришди. Ҳар метр полиэтилендан камида тўрт йил фойдаланиш йўлини топди. Яна 50 гектар майдонда лимонзор ташкил этиш кўзда тутилаётган хўжаликда бу катта иқтисодий тежамкорликни таъминлайди, маҳсулотлар таннархини арзонлаштиради.

Теплицани қишки боғ дейишади. Бу гапда муболаға йўқ. Секцияларда қиш фаслида 311 хил мевали, манзарали дарахт ва гул кўчатлари ўстириляпти. Африканинг моистра, бонани, Жанубий Ҳиндистоннинг рамхал дарахтлари баравж ўсиб, ривожланяпти, қийғос ҳосилга киряпти.

Янгилик ихтиро этиш қизғин. Теплицада лимоннинг «Ф-3», «Ф-4», «Ф-5» навлари синовдан ўтказиляпти, яна янги навлар бунёд этиляпти. Орджоникидзе районидаги Ленин номли колхознинг республикада хизмат кўрсатган агроном, қатор орденлар ва медаллар кавалери Зайниддин Фахриддинов раҳбарлик қилаётган теплица хўжалиги Ўзбекистонимизнинг кўркам боғига айланди. Ундан ибрат олса арзийди.

М. НАЗАРОВ,
У. ЮСУПОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбирлари.

СУРАТДА: халқ селекциячиси Зайниддин Фахриддинов.

А. Тўраев фотоси.

ПЛАНЕТАМИЗДА

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

ТАЪЛИМ САНОАТ МАРКАЗЛАРИ

ВАРШАВА. Халқ Польшасида таълим саноат марказлари тузишга киришилди. Бу марказлар энг муҳим техника ва технология проблемаларини ҳал этишда олий ўқув юртлари, тадқиқот институтлари ва саноат корхоналари мутахассисларининг куч-ғайратини бирлаштириши керак. Бу марказларда таниқли олимлар ва тажрибакорлар, конструкторлар ва мутахассислар ягона план асосида иш олиб борадилар.

ЯНГИ ДАРЁ ЙЎЛЛАРИ

ПРАГА. Чехословакия дарёчилари ва гидросозлари поляк ҳамкасблари билан биргаликда Одер дарёси бўйлаб Острава шаҳригача кемалар қатновини давом эттиришдан иборат дадил лойиҳани амалга оширишни тамомламоқдалар.

Дарё тубини ўн километрлаб чуқурлаштириш борасида каттагина ишлар қилинди. Бир қанча шлюзлар, тўғонлар ва кемалар тўхтайдиган жойлар қайта қурилди. Аммо Одер дарёсининг юқори қисмида кемалар қатновини давом эттириш учун шу ишлар кифоя қилмайди. Шунинг учун ҳам лойиҳа баландликдаги сув омборларидан сувни тушириш ҳисобига дарёнинг сатҳини атайлаб кўтаришни назарда тутади.

Одер дарёси бўйлаб Остравага кемалар қатновини давом эттириш жуда катта иқтисодий аҳамиятга эгадир. Биринчидан бу Европадаги кўпгина давлатларга, аввало Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларга ЧССРнинг йирик индустрия марказларидаги корхона маҳсулотини етказиб беришни анча арзонлаштиради.

ЗАВОД ИСТИҚБОЛИ

БУДАПЕШТ. Бу ердаги «Эдьешюльт иззо» заводида электролампалар ишлаб чиқарувчи янги цех ишга туширилди. У электролампалар ишлаб чиқаришни анча кўпайтиришга ва уларни қардош социалистик мамлакатларга юборишга имкон беради.

«Эдьешюльт иззо» заводи ВХРда социалистик қурилиш йилларида энг катта ва замонавий корхоналардан бирига айланди. Бу завод социалистик иқтисодий интеграция комплекс программасини бажаришда актив қатнашмоқда. Ҳар беш йил мобайнида корхона ишлаб чиқараётган маҳсулот қарийб икки баравар кўпаймоқда. Эндиликда завод ишчилари бутун куч-қувватларини Москва Олимпиадаси учун буюртмаларни ўз вақтида ва сифатли қилиб бажаришга қаратмоқдалар.

МЕҲНАТКАШЛАР ДАСТУРХОНИГА

УЛАН-БАТОР. Монголия пойтахти атрофидаги тоғларда қор ҳали эригани йўқ. Магазинларда эса ҳозирдаёқ редиска ва укроп сотила бошланди. Улан-Батор сабзавот комбинати теплицаларида помидор ва бодринг етилмоқда.

Республикада кескин континентал иқлим, қисқа ва қуруқ ёз фасли сабзавотчилик билан шуғулланишга имкон бермас эди. Бундан 7 йил муқаддам Болгария мутахассислари ёрдамида биринчи теплица қурилди. Шундан кейин теплица хўжалиги майдони 6 гектарга кенгайтирилди. Сабзавоткорлар ҳар бир усти ёпиқ квадрат метрдан ҳозир 25 килограммдан бодринг ва 15 килограмм помидор ҳосили олмоқдалар.

(ТАСС).

Гегемонизм ва экспансия сиёсати

ХАНОЙ. (ТАСС). Хитойнинг ҳукмрон доиралари Вьетнамга қарши агрессив уруш очиб, ўзларини буюк давлатчилик гегемонизми ва экспансия сиёсатини ўтказувчи уруш ўтини ёқувчилар сифатида фош қилдилар, деди ВСР Бош министрининг ўринбосари ва ташқи ишлар министри Нгуен Зуй Чин.

Пекинлик раҳбарлар, деди у Чехословакиянинг ЧТК агентлиги мухбири билан суҳбатда, социализмга, Жануби-Шарқий Осиё ва бутун дунёда миллий озодлик ҳаракатига, тинчлик ва стабилликка қарши чиқаётганликларини яна бир бор кўрсатдилар. Хитойлик ҳукмдорлар Вьетнамда қуролли кучлар ва бутун Вьетнам халқининг қатъий зарбасига дуч келдилар. Халқимиз ўзини мудофаа қилиш ҳуқуқидан фойдаланди ва агрессияни даф қилди.

Аммо биз халқларимиз ўртасидаги дўстликни ҳамиша қадрлаб келдик, низоларни музокаралар олиб бориш йўли билан ҳал этишга доимо ҳаракат қиламиз ва шундай музокаралар ўтказишни неча бор таклиф этдик.

Яқинда бўлиб ўтган воқеалар, деб таъкидлади Нгуен Зуй Чин, бутун жаҳон жамоатчилигининг Вьетнам билан бирдамлик кучини намойиш қилди. Совет Иттифоқи, бошқа социалистик мамлакатлар, ВСРнинг ҳамма дўстлари Вьетнам халқининг қаҳрамонона курашини қўллаб-қувватладилар, шу билан социалистик ҳамдўстлик тинчлик ва тараққиётнинг мустаҳкам истеҳкоми эканлиги яна бир бор тасдиқланди. Бирдамлик ва курашимизни қўллаб-қувватлаш — Вьетнам халқи Хитой агрессиясидан ғолиб келишининг муҳим омилидир.

ХАНОЙ. (ТАСС). Пекиннинг ҳозирги ҳукмдорлари ўз салафлари — Хитой феодалларидан экспансия ва гегемончилик сиёсатини мерос қилдилар, деб ёзади ВКП Марказий Комитетининг органи «Нян зан» газетаси.

Пекин ҳукмрон доиралари сиёсатининг негизи территория даъволари ва гегемончилик ниятларидан иборат, деб ёзади газета. Икки минг йилдан бери Хитой императорлари ва уларнинг ҳозирги ворислари жанубга босқинчилик қилиб келмоқдалар, экспансиячилик режаларини ҳамда бизнинг мамлакатимиз ва Жануби-Шарқий Осиёдаги бошқа давлатларни қўшиб олиш ниятларини пишитиб юрибдилар.

Хитой ҳукмрон доиралари сиёсатининг моҳияти ўзгаргани йўқ, деб таъкидлайди «Нян зан». Реакциячилар Вьетнам ва Ҳинди-Хитойдаги бошқа мамлакатларни қўшиб олиш, сўнгра эса Жануби-Шарқий Осиёда ва бутун дунёда гегемонлик ўрнатишдан иборат узоқни кўзловчи маккорона режани ишлаб чиққанлар. Аммо миллий мустақиллик ва социализм байроғи остида бораётган Вьетнам халқи Хитой агрессорларининг босқинчилик режаларини жиддий мағлубиятга учратди. Халқимиз ўз мамлакатини қаттиқ туриб ҳимоя қилишга тайёр. У ғалабага бўлган ишончни ҳеч қачон йўқотмайди.

(ТАСС).

ТЕЛБАЛИК СИЁСАТИ

СОФИЯ, 9 апрель. (ТАСС). СССР билан ХХР ўртасида дўстлик, иттифоқ ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги шартноманинг амал қилишини тўхтатиш тўғрисида Пекиннинг бир томонлама қарори ҳозирги Хитой раҳбарларининг ҳаддан ташқари антисоветизми ва хатарли авантюризм сиёсати ҳар қандай мулоҳазалардан устун турганлигини яна кўрсатиб берди, деб ёзади «Работническо дело» газетаси. Ҳеч шубҳа йўқки, Пекин ўзининг гегемонизм, агрессия ва территорияларни даъво қилиш хатарли йўлини кучайтириш, Хитой халқи ўртасида унинг самимий ва содиқ дўсти — Совет Иттифоқига нисбатан душманчилик туғдириш мақсадида мана шу телбаларча қарорни қабул қилди.

Газета Пекин Ғарбнинг энг реакцион ва милитарист доиралари билан ҳамкорлик қилишни авж олдириб, Дэн Сяопиннинг АҚШга визити давомида ўзаро ваъдалар ва тил бириктирувларидан кейин Пекин шундай қарорни қабул қилганлигига эътиборни жалб этади.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

◆ КОБУЛ. Бу ерда Афғонистон Демократик Республикаси Министрлар Советининг мажлиси бўлди. Бахтар агентлигининг хабар беришича, қишлоқ хўжалиги ва ер ислоҳоти министри Солиҳ Муҳаммад Зирай мажлисда нутқ сўзлаб, ислоҳот давомида шу йилнинг январь ойидан буёнгина 110 мингдан кўпроқ деҳқон ер олганлигини айтди. Уч ой ичида, деди министр, деҳқонлар жами 1,1 миллион жериб (1 жериб — 0,2 гектарга баравар) текин ер олдилар. Ҳукумат, деб таъкидлади у, янги вилоятларга кўчиб борган деҳқонларнинг оилаларига алоҳида эътибор бермоқда ва ҳар томонлама ёрдам кўрсатмоқда. Бу ерда улар ер олишди.

◆ ТУНИС. «Пресс де тюнизи» газетаси Миср маъмурларининг араб мамлакатлари иттифоқи штаб-квартирасини Қоҳирадан кўчиришга тўсқинлик қилиш йўлидаги уринишларини бемаъни ва «муқаррар барбод бўладиган ҳаракат» деб таърифлади. Миср, деб ёзади газета, Бағдод конференцияси қарорлари тўғрисида ҳар қандай фикрга бориши мумкин, бироқ бу нарса ана шу қарорларнинг амалда фойдаланишига халақит бера олмайди.

(ТАСС).

ҚАТЪИЙ ЧОРАЛАР

ТЕҲРОН. (ТАСС). Эрон маъмурлари мамлакатдаги шоҳпараст унсурлар ва бошқа реакцион унсурларнинг аксилинқилобий ишларининг пайини қирқиш борасида қатъий чоралар кўрмоқдалар.

Ағдарилган шоҳ режимининг таниқли давлат амалдорлари ва ҳарбий амалдорларидан яна бир неча киши кейинги кунларда Эрон суди олдида жавоб берди ва қатл этилди. Айни вақтда халққа қарши шафқатсиз репрессияларда, тинч намойишчиларни кўплаб отишда ва Эрон миллий бойликларини талон-торож қилишда иштирок этиб, ўзларига доғ туширган собиқ министрлар, давлат амалдорлари, шоҳнинг махфий САВАК полицияси агентларини ва бошқа шахсларни қидириш давом этмоқда.

Эрон ахборот ва пропаганда министрининг ўринбосари М. Момкенанинг айтишича, шоҳ режими билан ҳамкорлик қилган журналистлар матбуот органлари, радио ва телевидениедан бўшатиладилар. Тергов жараёнида айби исботланган кишилар адолатли жазо оладилар.

Мамлакат ҳарбий денгиз кучларининг қўмондони вице-адмирал А. Мадани Теҳрон телевидениеси мухбири билан суҳбатда Эрон қуролли кучларининг янги вазифаларини эълон қилди. Шоҳ режими ағдарилганлиги натижасида, деди у, Эроннинг ҳарбий стратегик сиёсати тубдан ўзгарди. Эндиликда қуролли кучлар халқаро империалистик кучларнинг эмас, балки халқ манфаатларининг ҳимоячилари сифатида курашмоқдалар. Биз региондаги жандарм ролидан ҳамда қурол-яроғ ва ҳарбий техниканинг жуда катта туркумларини етказиб бериш тўғрисида шоҳ режими тузган битимлардан воз кечдик, деб уқтирди А. Мадани. Ҳозирги вақтда Эрон қуролли кучлари олдида икки бош вазифа: давлатнинг чегараларини ҳимоя қилиш ҳамда шу билан бирга мамлакатни иқтисодий социал ва маданий ривожлантириш планларини амалга оширишда иштирок этиш вазифаси турибди. Чунончи, жанубий соҳилда қурилган икки ҳарбий денгиз базаси ҳозирнинг ўзидаёқ балиқ овлаш флотининг эҳтиёжлари учун қайта ускуналанмоқда.

ПЕКИННИНГ РИЁКОРЛИГИ

Пекиннинг Тяньаньмэнь майдонида бўлиб ўтган машҳур апрель воқеаларининг уч йиллиги Хитойда Хитой раҳбарларининг бутун мамлакатда Дэн Сяопин группасига душманлик, деб қаралиши мумкин бўлган ҳар қандай фаолиятни тақиқлаш тўғрисида яқинда берган йўл-йўриқларига мувофиқ равишда нишонланди.

5 апрель куни Пекинда нисбатан осойишта вазият ҳукм суриб турган бир пайтда Хитой раҳбарларининг сиёсатидан аҳолининг норозилиги кенг миқёсда билдирилишига йўл қўймаслик мақсадида зарур чоралар кўрилди. Полиция ва қуролли отрядлар Тяньаньмэнь майдонининг ўзида бирон бир намойиш ўтказилишига йўл қўймадилар, революция қаҳрамонлари ёдгорлигига эса бир неча гулчамбар қўйишгагина ижозат берилди. Митинг ўтказиш учун қилинган ҳамма ҳаракатларнинг пайи қирқилди.

Аммо тушдан кейин ҳар қандай чораларга қарамай, ўн мингга яқин киши тўпланди. Полициянинг қаршилигини писанд қилмай стихияли митинглар бошланиб кета берди. Бу митингларда сўзга чиққан нотиқлар «демократия ва озодлик»ни талаб қилдилар.

Яқиндагина дацзибаолар осиб қўйиладиган «демократик девори» деб аталган девор ёнида халққа қарши ҳозирги режимдан норози бўлган кишиларнинг чиқишини ажнабий журналистларгина кутиб туришди. Бирон бир дацзибаонинг осиб қўйилиши тақиқланди, шундай қилишга уринган кишиларни соқчилар майдоннинг ўзидан судраб кетишди. Полиция дарҳол олиб ташланган дацзибаолардан бирида Хуа Гофэн билан Дэн Сяопиннинг «оғизда бир гапни айтиб, амалда бошқача иш қилаётганлиги ҳамда ўзлари эълон қилган шиорлар ва кўрсатмаларни амалга ошириш учун мутлақо ҳеч нарса қилмаётганликлари» айтилган эди.

Шу сана муносабати билан Пекин матбуоти риёкорона мақолалар эълон қилиб, 1976 йил апрель намойишлари «революцион руҳ»нинг намоён бўлиши эди, деб мақтанди. Бироқ шу газеталарнинг ўзи ҳозирги шароитда «ўз хоҳишини шу тарзда изҳор этиш»га йўл қўйилмайди, деб дангал огоҳлантирдилар. Жумладан, «Жэньмин жибао» газетасининг апрелдаги бош мақоласида бутун куч «тўрт модернизация»ни амалга оширишга қаратилиши лозим, деб таъкидланди. Ана шу модернизацияларга ҳарбий-иқтисодий потенциални кўпайтиришни асос қилиб олинганлиги маълум.

Пекиннинг юқори тўдаси дўстлик, иттифоқ ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги Совет—Хитой шартномасининг амал қилишини тўхтатганлиги муносабати билан Хитой пропагандаси апрель воқеаларининг йиллигига Советларга қарши руҳ беришга уриниб кўрганлиги ажабланарли эмас. «Жэньминь жибао» газетаси «тўрт модернизация»ни Хитой «социал-империализм томонидан бўладиган агрессия»га зарба бериш учун етарли равишда қудратли давлат бўлиши лозим, деган маънода талқин этди.

(ТАСС).

АХБОРОТ

БУХОРО

ОБОД ҚИШЛОҚЛАР

Қоракўл районидаги «Правда» колхози қишлоқлари обод ва кўркам бўлиб боряпти. Хўжаликда пахтачилик, чорвачилик ва деҳқончиликнинг бошқа тармоқлари жадал суръатлар билан ривожланиб бораётгани туфайли, ободончилик ҳамда маданий қурилишга ҳам катта маблағ ажратилмоқда.

Учта посёлка қурилиши бошлаб юборилган эди. Ҳозир бу посёлкаларда қарийб 200 колхозчи хонадони ҳовли тўйлари ўтказди. 2 та ўрта мактаб, 90 ўринли боғча, 3 та дала шийпони, молхона, гараж, медпункт ҳам қурилиб, ишга туширилди. Ҳозир ҳаммом, кинотеатр, яна битта боғча-ясли, мактаб, магазин бинолари қурилиши давом этяпти. 10 километрга яқин қишлоқ йўлига асфальт ётқизилди.

ОСМОНЎПАР БИНОЛАР

Навоий шаҳар қурилиш бошқармаси бинокорлари яна бир муҳташам бинони қуриб, фойдаланишга топширишди. Бу, 13 қаватли «Советлар уйи» биносидир. У ленинградлик бинокор-инженерлар тайёрлаган лойиҳа асосида бунёд этилди. Ташқи кўриниши эса миллий архитектуранинг энг яхши намуналари асосида безатилган. Ўрта Осиё иқлими ва ер силкинишларига бардош берадиган бақувват, чидамли қурилиш материалларидан кенг фойдаланилган ушбу бино Навоий шаҳридаги энг баланд «қаср» ҳисобланади. Бинонинг юқори қаватида шаҳар музейи жой олди.

ЧЎЛ ЭКИНЗОРЛАРГА АЙЛАНТИРИЛАЁТИР

Қизилқумнинг Малик чўли бағрида Шўркўл сув омборининг барпо этилиши Бухоро областининг бир неча пахтачилик районларидан ташқари чорвадор Конимех райони қиёфасини ҳам тубдан ўзгартириб юбормоқда.

Районнинг «Шофиркон», «КПСС XXV съезди», Калинин номли, «Коммунизм», «Ўзбекистон ССР 40 йиллиги» совхозлари ҳамда «Конимех» давлат наслчилик заводи азамат чўлқуварлари қўриқ очишга киришдилар.

Ҳ. ҚОДИРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ОНКОЛОГЛАР АНЖУМАНИ

Фан-техника тараққиёти, космонавтика ва электроника асри деб тарихга кирган йигирманчи асрда кўпгина юқумли касалликлар барҳам топди. Аммо баъзи хасталиклар, шу жумладан рак кучайиб кетди. Ҳозирги кунда иқтисодий жиҳатдан ривожланган барча мамлакатларда юрак-қон томир касаллигидан сўнг кишилар ёстиғини энг кўп қуритаётган бало ҳам ана шудир.

Худди шу боисдан ракка қарши кураш, ёмон шишларга тўғри ва барвақт диагноз қўйиш, клиник ва экспериментал онкологияни ҳозирги кун талаблари асосида ташкил этиш проблемалари ҳамда уни даволашнинг янги методларига бағишланган онкологларнинг Тошкентда иш бошлаган Бутуниттифоқ III съездида хорижий мамлакатлардан ҳам кўпгина шифокорлар иштирок этмоқда.

Съезд қатнашчилари ялпи мажлислар, симпозиум ҳамда мунозараларда 600 дан зиёд ахборот тинглайдилар. Онкологларнинг Бутуниттифоқ илмий жамияти правлениеси ҳисоботи ҳам улар ҳукмига ҳавола этилади. 500 делегат ва 300 га яқин меҳмонлар бир ҳафта мобайнида бу ёмон дард комплекс проблемаларининг айрим масалаларини ўрганиш ва уларни фан ютуқлари асосида босқичма-босқич ҳал этишда эришилган самараларни, онкология ёрдами кўрсатишнинг янги усул ва методларини ўртоқлашадилар.

Суратда: анжуман иштирокчиларидан бир группаси.

А. Тўраев фотоси.

РЕКЛАМА ва эълонлар

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛИКЛАР БЎЙИЧА АСПИРАНТУРАГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

ИШЛАБ ЧИҚАРИШДАН АЖРАЛГАН ҲОЛДА:
математик анализ, геометрия ва топология, математик логика, алгебра ва сонлар назарияси, назарий механика, назарий ва математик физика, физик электроника, шу жумладан квантли электроника, оптика, қаттиқ жисмлар физикаси, ярим ўтказгичлар ва диэлектриклар физикаси, генетика, умумий тарих, илмий атеизм, хорижий Европа адабиёти, Америка ва Австралия мамлакатлари адабиёти, рус тили, педагогика назарияси ва тарихи, умумий психология;

ИШЛАБ ЧИҚАРИШДАН АЖРАЛМАГАН ҲОЛДА:
математик анализ, дифференциал ва интеграл тенгламалар геометрия ва топология, эҳтимоллик назарияси ва математик статистика, математик логика, алгебра ва сонлар назарияси, ҳисоблаш математикаси, назарий механика, экспериментал физика, назарий ва математик физика, радиофизика, шу жумладан квантли радиофизика, физик электроника, шу жумладан квантли электроника, оптика, қаттиқ жисмлар физикаси, ярим ўтказгичлар ва диэлектриклар физикаси, молекуляр физика, зоология, генетика, диалектик ва тарихий материализм, илмий коммунизм назарияси, марксча-ленинча этика, марксча-ленинча эстетика, илмий атеизм, табиий билимларнинг фалсафий масалалари, рус адабиёти, совет адабиёти, Осиё ва Африка мамлакатлари халқлари адабиёти, фольклористика, журналистика, иқтисодий ва социал география, давлат ва ҳуқуқ назарияси ва тарихи, давлат ҳуқуқи ва бошқариш, педагогика назарияси ва тарихи, жисмоний тарбия назарияси ва методикаси, умумий психология, социал психология.

Аспирантурага ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда — 35 ёшгача, ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда — 45 ёшгача, олий маълумотли, олий ўқув юртини тугатгандан сўнг танлаган ихтисоси соҳасида камида икки йиллик амалий иш тажрибасига эга бўлган ва илмий-тадқиқот ишларига қобилиятини кўрсатганлар қабул қилинадилар. Олий ўқув юртини эндигина тугатган ёш мутахассислар аспирантурага кириш учун конкурс имтиҳонларига олий ўқув юртлари (факультетлар) советлари тавсияномаси билангина қўйилади.

Аспирантурага қабул қилиш тўғрисида университет ректори номига ёзилган аризага қуйидаги ҳужжатлар қўшиб топширилади: кадрлар ҳисоби бўйича шахсий варақа фотосурати билан, иш жойидан ижтимоий-ишлаб чиқариш характеристикаси, олий маълумоти тўғрисидаги дипломнинг нотариус тасдиқлаган копияси, реферат ёки эълон қилинган ишлари рўйхати, иш жойидан олаётган маоши тўғрисида справка, медицина справкаси, 4 та фотосурат (3х4 см).

Паспорт, диплом ва ҳарбий билет шахсан кўрсатилади.

Аспирантурага кирувчилар олий ўқув юртлари программаси ҳажмида: МУТАХАССИСЛИГИ, КПСС ТАРИХИ ВА ЧЕТ ТИЛИДАН КИРИШ ИМТИҲОНЛАРИ ТОПШИРАДИЛАР.

ИМТИҲОН ОЛИШ ВА АСПИРАНТУРАГА УТКАЗИШ ИККИ ТУРДА—МАЙ ВА НОЯБРЬ ОЙЛАРИДА УТКАЗИЛАДИ.

Справкалар учун университет аспирантура бўлимига мурожаат қилинсин: Тошкент-95, Студентлар шаҳарчаси, «Д» корпуси, 11-қават, 110-хона, Телефон 46-39-48.

Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими давлат комитети ЎЗБЕКИСТОН ССР МЕБЕЛЬ САНОАТИ БОШҚАРМАСИ ҚОШИДАГИ
140-ШАҲАР ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1979—1980 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

БИЛИМ ЮРТИ ҚУЙИДАГИ МУТАХАССИСЛИКЛАР БЎЙИЧА УҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ: **кенг профилдаги ёғочсоз-станокчи** (ўқиш муддати — 1 йил), **дурадгор** (3 йил), **фанерчи** (1 йил), **пардозловчи** (1 йил), **ёғочсозлик ускуналарини созловчи** (3 йил), **прессчи** (1 йил), **бадиий ва моделли мебеллар дурадгори** (3 йил), **ошхона мебеллари бўйича дурадгор** (1—3 йил).

БИЛИМ ЮРТИГА 8—10 СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТГА ЭГА БЎЛГАН 15 ВА УНДАН КАТТА ЁШДАГИ ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

3 йиллик ўқишни тамомлаганларга ўрта маълумот тўғрисидаги аттестат ва ҳунари бўйича аттестат берилади.

Уқувчилар кунига 3 маҳал бепул овқат, кийим-бош ва ишлаб чиқариш практикаси давридаги меҳнат ҳақининг бир қисми билан таъминланадилар.

Билим юртини аъло баҳолар билан битирганлар олий ва ўрта махсус ўқув юртларига имтиёзли равишда қабул қилинадилар.

140-ҳунар-техника билим юрти янги замонавий типда қурилган. Билим юрти қошида бадиий ҳаваскорлик тўгараги ҳамда янги типдаги спорт комплекси бор. Унда ҳар хил тўгараклар ишлайди (бокс, енгил атлетика, шахмат-шашка, футбол волейбол, самбо).

ОБЛАСТЛАРДАН КЕЛГАНЛАР ЁТОҚХОНА БИЛАН ТАЪМИНЛАНАДИЛАР.

Билим юрти директори номига ёзилган аризага қуйидаги ҳужжатлар қўшиб топширилади: таржимаи ҳоли, туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома ёки паспорт, маълумоти тўғрисидаги ҳужжат, турар жойидан справка, 3х4 см. ҳажмдаги 4 дона фотосурат, медицина справкаси.

МАШҒУЛОТЛАР — 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

ҲУЖЖАТЛАР СОАТ 9.00 ДАН 17.00 ГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Билим юрти адреси: Тошкент шаҳар, Спутник массиви, 4-квартал (15-троллейбус, 58, 75-автобусларнинг «140-билим юрти» бекати).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
11 апрелдан бошлаб
ЯНГИ ПРОГРАММА
КАТТА ЦИРК ТОМОШАЛАРИ
Опа-сингил **АВДЕЕВАлар** ижросида
«СЕМАФОР-ГИГАНТ» АТТРАКЦИОНИ
МИХАИЛ СИМОНОВ раҳбарлигидаги
«АЙИҚЛАР АТТРАКЦИОНИ»

Янги цирк санъати асарлари Бутуниттифоқ кўригининг лауреати, «ГУСАР ҚИССАСИ» бадиий фильмининг қатнашчиси, Шимолий Осетия АССРда хизмат кўрсатган артист ВАЛЕРИЙ ДЕНИСОВ ижросида
«ЧАВАНДОЗЛИКНИНГ ОЛИЙ САНЪАТИ»
Масхарабозлар ЮРИЙ САВЕЛЬЕВ ва АЛЕКСАНДР ЛОГИНОВЛАР ижросида
ИНТЕРМЕДИЯЛАР ВА РЕПРИЗЛАР

Томошалар соат 19.30 да, шанба ва якшанба кунлари соат 12.00, 16.00 ва 19.30 да бошланади.

Олдиндан билет сотиш кассаси ишламоқда.

Ташкилотлар, болалар муассасалари, мактаблар, колхозлар ва совхозлардан коллектив заявкалар қабул қилинади ва уларга район кассирлари хизмат кўрсатади.

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 11/IV да **Оққуш кўли.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 11/IV да **Ғариблар,** 12/IV да **Келинлар қўзғолони.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 11/IV да **Гулбаҳор қани,** 12/IV да **Она қизим.**

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг А. С. Пушкин номидаги Тил ва адабиёт институти дирекцияси, партия ташкилоти ва маҳаллий комитети институтнинг катта илмий ходими, филология фанлари доктори М. Ю. Юнусовга рафиқаси

Анна Наумовна ЮНУСОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этадилар.

Тошкент давлат медицина институти ректорати, партия комитети ва овқатланиш гигиенаси кафедраси коллективи шу кафедранинг ассистенти Ш. Ш. Шомуҳамедовга отаси

Шоаҳмад ШОМУҲАМЕДОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

МУТАХАССИС МИНБАРИ

БУРЧ ДАЪВАТИ

Халқ хўжалиги юксак суръатлар билан ривожланаётган ҳозирги шароитда ижтимоий ишлаб чиқаришнинг ҳамма участкаларида уюшқоқлик ва аҳилликни мустаҳкамлаш тобора кўпроқ аҳамият касб этмоқда. Барча коллективларда ижодий ва аҳил ишлаш муҳити вужудга келтирилиши, бу муҳитда ҳар бир меҳнаткаш ўз қобилиятларини тўлиқроқ намойиш эта оладиган бўлиши зарур.

Жонажон партиямиз саксонинчи йилларда меҳнат ресурсларининг ўсиши камайишини олдиндан пайқаб, унумсиз қўл меҳнатини анча қисқартириш учун машинасозлик базасини янада мустаҳкамлаш, шунингдек, иқтисодий ўсишнинг интенсив омилларига янада кўпроқ эътибор бериш зарурлигини алоҳида таъкидлади.

Ҳар иккала вазифани ҳал этишда совет медицинаси муайян даражада роль ўйнайди. Ишлаб чиқариш травматизми олдини олишнинг ўзиёқ нақадар катта иқтисодий самара бериши шубҳасиздир. Қуйида ана шу ҳақда сўз юритилади.

Ҳозирги вақтда травматизмга, хусусан, ишлаб чиқариш травматизмига қарши кураш бахтсиз ҳодисалар олдини олишнинг бош омили бўлган профилактика тадбирларига асосланмоғи керак. Фақат шу йўл билан травматизмни камайтириш ва унинг олдини олиш мумкин.

Жарроҳларнинг профилактика тадбирлари олиб бориш зарурлигини ҳаётнинг ўзи тақозо этмоқда. Тўғри, уларнинг бу ишдаги иштироки ишлаб чиқариш корхоналаридаги даволаш пунктларининг вазифасини ўтамайди, албатта. Жарроҳлар бундай пунктлар ўтказадиган профилактика ва даволаш тадбирларининг ташкилотчиси ва назорат қилувчисидир. Улар мутахассис сифатида ишлаб чиқариш жараёнида жароҳатланиш рўй берганда врачларнинг тиббий ёрдамидан олдинги ёрдам кўрсатиш ишини йўлга қўйишда, шунингдек дастлабки тиббий ёрдамни тўғри уюштиришда кўмаклашадилар. Улар ишлаб чиқаришдаги медицина ёрдамининг ҳар бир бўғини вазифаси ва иш ҳажмини аниқ кўрсатиб бериб, бу иш сифатли бажарилишини, ташкилий-техникавий тайёргарлигини назорат қилиб борадилар.

Жарроҳ ва травматологлар оқибат натижада шикастланишга олиб келувчи у ёки бу салбий ҳолатларни аниқлаши, бошқача қилиб айтганда, травматизмни келтириб чиқарувчи туб сабаб ва омилларни ўрганиши шарт. Бу иш кейинчалик мазкур корхонада жароҳатланишнинг кўп ёки кам рўй бериши, унинг қай йўсинда кечиши ҳақида аниқ тасаввур ҳосил қилиш имконини беради.

Табиийки, корхона иш шароитининг бутун икир-чикирларини ўрганмай туриб, кўнгилдагидек натижага эришиб бўлмайди. Корхона ёки цех бўйича жароҳатланишнинг умумий манзараси муайян группа ёки касбдаги кишилар ўртасида травматизмнинг ўзига хос хусусиятларини ўрганган тақдирдагина самара беради. Айтайлик, слесарлар ўртасидаги жароҳатланишни ўрганганда бу касбдаги айрим группалар ўртасида шикастланиш эътибордан четда қолдирилса тўлиқ бўлмайди. Травматизмни ҳисобга олиб борганда жароҳат сабаблари аниқ кўрсатилиши, шу билан бирга нима сабабдан бу воқеа рўй берганлиги аниқланиши лозим. Одатда жароҳатланиш содир бўлганида техника хавфсизлиги бўлимидаги кишилар жароҳат сабаблари тўғрисида тегишли акт тузадилар. Бу ишда врач ва ўрта медицина ходимлари албатта иштирок этиши лозим. Бу ҳол бахтсиз ҳодисага олиб келган сабабларни тўлароқ ва аниқроқ билишда қўл келади.

Шикастланиш ёки бахтсиз ҳодиса рўй берган жойда умумий санитария-гигиена аҳволи ва меҳнатни ташкил этиш шароитларини ўрганиш катта аҳамият касб этади. Организм ва ташқи муҳит бирлиги, уларнинг ўзаро бир-бири билан алоқадорлиги тўғрисидаги Павлов таълимоти асосида ишлаб чиқариш шароитининг киши организмига ва у амалга ошираётган меҳнат жараёнига таъсирини ўрганиш жуда катта аҳамиятга эга. Худди шу нуқтаи назардан жароҳатланишга тананинг у ёки бу аъзосига механик таъсир ёки бошқа моддий зарар деб қаралмаслиги керак. Айтайлик, иссиқ, дим бинода ишлаётган кишига ишнинг дастлабки соатларида ана шу ноқулай шароитга мосланишга тўғри келади. Бундай шароит эса пировардида олий асаб фаолиятига таъсир этади: иш ҳаракатида одатдаги маром бузилади, сезги, эътибор сусаяди. Бу ҳол эса жароҳатланишга олиб келиши мумкин.

Назаримизда, ана шуларни эътиборга олган ҳолда планли равишда огоҳлантириш йўли билан назоратни кучайтириш ҳамда санитария-гигиена тартиби ва меҳнатни ташкил этишдаги камчиликларни бартараф қилиш лозим.

Шифокор муайян участкалардаги иш жараёни ва айрим касблар бўйича технологик жараённи ўрганибгина жароҳатланишга ёки касб касалликларининг улғайишига олиб келиши мумкин бўлган ҳолатларни аниқ билади. Бу эса вақтинча иш қобилиятини йўқотиш даражаси ва муддатларини белгилашда ёрдам бериши мумкин.

Вақти-вақти билан корхона ишчилари ва хизматчиларини медицина кўригидан ўтказиб туриш профилактика тадбирларининг муқобил формаси ҳисобланади. Иш қобилиятини йўқотишга ҳозирча олиб келмаган у ёки бу касаллик ҳамда нуқсонларни ўз вақтида аниқлаш ҳам пировардида жароҳат олиши мумкин бўлган шахсларни аниқлаш ва уларга ёрдам бериш имконини беради. Чунончи, кўриш ёки эшитиш қобилиятида нуқсон сезилган кишиларни ўзига яраша қулайроқ ишга ўтказиш лозим. Бунда шифокор техника хавфсизлиги бўлими билан мустаҳкам алоқада иш олиб бориши даркор. Шу муносабат билан ҳимоя қурилмалари аҳволи, махсус уст-бош ва пойафзал сифатини қатъий назорат қилиб бориш, айни чоғда ишда хавфсизлик қоидаларига расман эмас, чиндан ҳам амал қилинишини кузатиб бориш керак. Айниқса, ёшларга алоҳида эътибор бериш зарур. Чунки тажриба техника хавфсизлиги қоидаларини билмаслик, қолаверса, бу қоидаларни писанд қилмаслик, шўхлик оқибатида ёш ишчилар ўртасида ишлаб чиқариш жароҳатлари кўп учрашини кўрсатмоқда.

Жарроҳлар билан даволаш пункти шифокорлари травматизм ва унинг оқибатларига қарши кураш бўйича олиб борадиган профилактика тадбирларида санитария-оқартув ишлари муҳим ўринни эгаллайди. Бу иш мунтазам равишда барча метод ва воситалардан оқилона фойдаланилган ҳолда олиб борилиши керак. Лекция ва суҳбатлар чоғида айрим пайтларда рўй берган жароҳат сабабларини очиб бериш ва бундай аҳвол содир бўлмаслиги учун қандай чоралар кўриш кераклигини тингловчилар тушунадиган қилиб баён этишда гап кўп.

Шу зайл даволаш пункти врачлари билан жарроҳ ва травматологлар ҳамкорликда иш олиб борибгина кўзланган мақсадга эришишлари мумкин. Бу ўринда улар ишида фарқ борлигини таъкидламай бўлмайди. Даволаш пункти шифокорлари профилактика ишларини ҳар куни кўпгина йўллар билан, жарроҳ ва травматологлар эса вақти-вақти билан, кўпроқ ихтисослашган йўсинда ўтказадилар. Бундан ташқари даволаш пункти шифокори жорий профилактика ишларининг ижрочиси, жарроҳ ва травматолог эса бу ишнинг айрим жиҳатлари бўйича ташкилотчи ва назоратчидир. Жарроҳлар цех участкаси принципида профилактика ишларини ўтказишни мақбул деб биладилар. Бонси айрим участкадаги травматизм хусусиятларини чуқур ўрганиш билан уларнинг олдини олиш ва камайтириш юзасидан самарали чоралар ишлаб чиқиш мумкин.

Ҳозирги вақтда жароҳатланган беморларни умумий хирургиядан алоҳида ҳолда шифохоналарга қабул қилиш зарурати пайдо бўлди. Зеро, ҳар иккала беморларни бир хонада қабул қилиш ва даволаш муайян қийинчиликлар келтириб чиқаради. Шунингдек, бир беморни турли шифокорларга кўрсатиб муолажа қилиш ҳам салбий иш формаси саналади. Жароҳатланганларни даволаш методикасида илғор формалардан фойдаланишда район травматологи ва бош травматологлар методик ёрдам кўрсатадилар.

Кейинги йилларда алоҳида травматология кабинет ва пунктлари тармоғи кенгайтирилиши ҳам меҳнаткашларга тиббий ёрдам кўрсатиш даражасини оширмоқда. Йирик ишлаб чиқариш корхоналарида медицина-санитария қисмлари ташкил этилиши ихтисослашган ёрдам кўрсатишни ишлаб чиқаришга яқинлаштириш имконини бермоқда.

Ишда жароҳатланишни камайтириш ва унинг олдини олиш халқ хўжалиги планлари бир маромда ва ошириб адо этилишида катта аҳамиятга эга. Барча манфаатдор ташкилотлар билан мустаҳкам алоқа ва ҳамжиҳатликда травматизмга қарши кураш биз, медицина ходимларининг фахрли ва масъулиятли бурчимиздир.

О. ШОКИРОВ,
медицина фанлари доктори, профессор.

Р. ХЎЖАЕВ,
медицина фанлари кандидати.

СПОРТ

ЎЗБЕКИСТОН XVIII СПАРТАКИАДАСИ

ЧИМ ХОККЕЙ:

АНДИЖОНЛИКЛАР ЧЕМПИОН

Ўзбекистон Спартакиадаси программасига киритилган спортнинг яна бир тури бўйича мусобақага якун ясалди. Навоий шаҳрида бир неча кун давом этган хоккейчилар мусобақаси қизғин спорт кураши остида ўтди. Учрашувларни муваффақиятли ўтказган Андижон области хоккейчилари Спартакиада чемпиони бўлдилар. Фарғона области ва тошкентлик хоккейчилар фахрли иккинчи ҳамда учинчи ўринларга кўтарилишди. Тошкент, Бухоро ва Сирдарё областлари командалари кучли олтиликдан жой олишди. Самарқанд, Жиззах область командалари, Қорақалпоғистон ва наманганлик хоккейчилар сўнгги ўринларни эгалладилар. Спартакиада мусобақаларида республика терма командасига муносиб номзодлар сараланди.

ОҒИР АТЛЕТИКА:

ИБРАТ КЎРСАТИБ

Тошкент Ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институти спорт залида 7 команда ўртасида ўтказилган мусобақада Ўзбекистон жисмоний тарбия институти ёшлари муваффақият қозондилар. Майдон эгалари фахрли иккинчи ўринни олдилар. Тошкент медицина институти студентлари учинчи бўлишди. Шахсий ҳисобда жисмоний тарбия институти студенти Ю. Ширинниди икки курашда 190 килограммлик натижага эришиб, ғалаба қилди. Унинг институтдоши О. Назарқулов 56 килограмм вазнли полвонлар орасида 210 килограмм натижа кўрсатди. Шунингдек, полвонлардан В. Ҳабибраҳмонов, К. Қодиров, В. Покачалов, А. Еременколар ҳам ғолиблик супасига кўтарилдилар. Мусобақада Ўзбекистон жисмоний тарбия институти студентлари ибрат кўрсатдилар. Студентларнинг бу мусобақаси Ўзбекистон Спартакиадасига тайёргарликнинг муҳим босқичларидан бўлиб қолди.

КУРАШ:

ҒОЛИБЛИК СУПАСИДА

Тошкент Давлат университети спорт залида полвонлар фарғонача усулда беллашдилар. Уч кун давом этган мусобақада Ўзбекистон жисмоний тарбия институти студентлари зафар қучдилар. Ўрта Осиё педиатрия институти билан Тошкент медицина институти курашчилари иккинчи ҳамда учинчи ўринларни эгаллашди. Шахсий ҳисобда вазнларига кўра А. Икромов, Т. Бўриев, А. Азизов, М. Аҳроров, Ш. Турсунов, Б. Қўлдошев, А. Ҳасанов, К. Иброҳимов, С. Норов, Ш. Алимовлар муваффақият қозондилар.

ВЕЛОПОЙГА:

СОВРИН УЧУН КУРАШ

Республика Министрлар Совети соврини учун бошланган анъанавий кўпкунлик пойга давом этмоқда. Дастлабки босқич Тошкент—Ангрен йўлида 116 километрлик масофани Е. Посмитний (Тошкент области) босиб ўтди. Қирғизистонлик С. Калеев билан сирдарёлик В. Макаркинлар маррага иккинчи ва учинчи бўлиб келишди. Команда ҳисобида молдавиялик велосипедчилар ғолиб бўлдилар. 142 километрлик Ангрен—Қўқон йўлида Тошкент области вакили Виктор Сиракуров пойгачилардан илдамлаб кетди. Қирғизистонлик С. Калеев бу сафар иккинчи бўлди. М. Первеев (ҚҚАССР) масофани учинчи бўлиб босиб ўтди. Икки босқич натижасига кўра шахсий ҳисобда С. Калеев олдинда бормоқда. Команда ҳисобида Тошкент области вакиллари биринчи бўлиб туришибди.

БЕЛЛАШУВЛАР, ТЎПЛАР, ОЧКОЛАР

● **ҚИЛИЧБОЗЛИК.** Украина пойтахтида «Киев рапираси» соврини учун ўтказилган халқаро турнирда тошкентлик С. Рўзиев бешинчи ўринни эгаллади.

● **САМБО.** Новополоцк шаҳрида ўсмирлар ўртасида ўтказилган СССР биринчилигида республикамиз вакили Б. Файзиев ғалабага эришди.

Редактор **М. ҚОРИЕВ.**

ҲАР ТЎҒРИДА

ЯНТОҚ—КЎЗ ДОРИСИ

Туркманистон кўз касалликлари илмий-тадқиқот институтининг ходимлари кўз шох пардасининг жароҳатларини даволашда янтоқ қайнатмасидан фойдаландилар.

Халқ табобатида серминерал модда ва микроэлементли янтоқдан қадимдан бери фойдаланиб келинади. Олимлар янтоқдан дори тайёрлаб, унинг шу фойдали хусусиятларини ишга солишга қарор қилдилар. Туркман арчаси деган бошқа бир чўл ўсимлиги асосида тайёрланган мойдан ҳам кўзнинг шох пардаси шикастларини даволашда яхши фойдаланиляпти.

Республикамиз шаҳар ва қишлоқлари бўйлаб. Суратда: Андижон область, Шаҳрихон шаҳрида қурилган «Россия» савдо марказининг ташқи кўриниши.

Қ. УСАРОВ. фотоси.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Вақт. 9.40 — Гимнастика. 10.05 — Мультфильмлар. 10.35 — Строговлар. Бадиий фильм. 5-серия. 11.40 — Киносаёҳатчилар клуби. 12.40 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Меҳнатинг — иқболинг. 16.00 — Жонажон табиат. 16.25 Мураббий. 16.55 — Концерт. 17.25 — Сифат — бош йўналиш. 17.40 — Горнчилар, қаердасиз! 18.10 — Ҳужжатли фильм. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Концерт. 19.55 — Космонавтика кунига бағишланган тантанали йиғилиш. Союзлар уйининг Колонна залидан олиб кўрсатилади. 21.30 — Вақт. 22.00 — Футбол бўйича СССР чемпионати «Динамо» (Киев) — «Динамо» (Тбилиси). 23.45 — Янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

11.30 — Химиядан ўқув кўрсатуви. 12.00 — Ҳужжатли фильмлар. 12.30 — Ўқув кўрсатуви. 13.00 — Ўзбекистон автомобиль транспортида бригада хўжалик ҳисоби. 18.00 — Хорда фақат ўғил болалар. 18.15 — Ёшлик. 18.45 — Ахборот. 19.00 — Онкологларнинг Бутуниттифоқ III съезди. 19.30 — Илҳом. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Опера театрининг солистлари. 21.30 — Вақт. 22.00 — Пиллакорларнинг муҳим вазифалари. 22.15 — Само мен билан. Бадиий фильм.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.00 — Болалар учун фильм. 20.30 — «Тошкент» телепрограммаси. 21.00 — Янгиликлар.

РАДИО

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Саида Зуннунова шеърлари билан айтиладиган қўшиқлар. 12.00 — Узбекистан индустриальный. 13.00 — Чорвачиликка доимий ғамхўрлик. 13.30 — «Бони-М» вокал-чолғу ансамбли ижро этади. 14.00 — Алигавҳаровнинг мактаби. 18.15 — Узбекистан спортивный. 18.50 — Ўзбек опералардан ариялар. 19.05 — Кишилар саломатлигини қўриқлаб. 19.55 — Москва. Космонавтика кунига бағишланган тантанали йиғилиш. Союзлар уйининг Колонна залидан олиб эшиттирилади. Эшиттириш тугагач концерт. 22.28 — Қувноқ концерт. 23.20 — Дам олиш концерти.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Редакция адреси: 700000. Тошкент—П, Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор — 33-65-45, 32-53-04, редактор ўринбосарлари — 33-79-14 32-53-05, 33-06-83, 32-55-04, масъул секретарь — 33-44-55. 32-55-05, секретариат — 33-72-83, 32-53-06; БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69 32-53-97, 32-57-19, марксизм-ленинизм назарияси пропагандаси — 32-55-70, халқаро ҳаёт — 32-54-18, саноат транспорт ва капитал қурилиши — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09, қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70; адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16; совет қурилиши — 32-57-20, 32-54-26, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 32-57-21, 32-54-24, ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, 32-54-26, 32-54-27; хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 33-35-53, 32-53-18, 32-53-20, 32-53-21, 32-54-13 иллюстрация — 32-57-22, коммунистик тарбия — 32-54-29, стенографистка — 33-73-43 32-54-05, жамоатчилик қабулхонаси — 33-89-26, 32-52-26; эълонлар бўлими — 33-81-42; ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: ҚҚАССР — 2-42-62; Тошкент — 32-53-20; Самарқанд — 5-19-71; Сирдарё — 2-09-70; Сурхондарё — 3-55-35; Хоразм — 5-51-24; Бухоро — 3-31-42; Қашқадарё — 61-35; Фарғона — 4-20-84, Наманган — 6-79-92; Андижон — 4-48-85; Жиззах — 31-66. Нашриёт диспетчери — 32-78-94. Нашриёт телефон станциясининг навбатчиси — 33-90-50.

Р. 01900. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Е. — 83.